INTERNATIONAL SYMPOSIUM

SEM POZ YUM

ULUSLARARASI

2022

BİLDİRİ ÖZETLERİ KİTABI

75 YEARS

KÜLTÜR CULTURE

TARİH HISTORY

EDEBİYAT LITERATURE

BASIN PRESS

EĞİTİM EDUCATION

TARİHSEL PERSPEKTİFTE TÜRKİYE-GÜNEY ASYA İLİŞKİLERİ

TÜRKİYE-SOUTH ASIA RELATIONS IN HISTORICAL PERSPECTIVE

İÇİNDEKİLER

BÖLÜM 1: Bildiri Özetleri

Sunuş 2

Bildiri Özetleri 3

Sempozyum Kurulları 53

Katılımcı Listesi 54

BÖLÜM 2: Sempozyum Programı

Sempozyum Programı 1-10

INTERNATIONAL SYMPOSIUM

SEMPOZYUM

ULUSLARARASI

2022

KÜLTÜR CULTURE

TARİH HISTORY

EDEBİYAT LITERATURE

BASIN PRESS

EĞİTİM EDUCATION

TARİHSEL PERSPEKTİFTE TÜRKİYE-GÜNEY ASYA İLİŞKİLERİ

TÜRKİYE-SOUTH ASIA RELATIONS IN HISTORICAL PERSPECTIVE

SEMPOZYUM

TEBLİĞ ÖZETLERİ

SYPOSIUM ABSTRACTS

25-26
OCTOBER/EKİM
İSTANBUL

İSTANBUL ÜNİVERSİTESİ

EDEBİYAT FAKÜLTESİ ŞARKİYAT ARAŞTIRMA MERKEZİ

ISTANBUL UNIVERSITY FACULTY OF LETTERS INTERNATIONAL ORIENTAL RESEARCH CENTRE

TÜRKİYE DİYANET VAKFI

İSLAM ARAŞTIRMALARI MERKEZİ (İSAM)

TÜRKİYE DİYANET FOUNDATION CENTRE FOR ISLAMIC STUDIES (ISAM)

SUNUŞ

Türkiye ile Güney Asya ya da Pakistan ve Hindistan Alt-kıtası arasındaki ilişkiler yüzyıllar öncesine, Fatih Sultan Mehmet'in 1453'te İstanbul'u fethinden önceki tarihlere kadar dayanmaktadır. Fakat Osmanlı Devleti ve Hindistan gibi birbirinden uzak bu iki coğrafya arasındaki ilişkilerin başlamasın çok önce, Türk kökenli devletlerin ve kabilelerin bölgedeki fetihleri ve göçleri gerçekleşmiş, yüzyıllar içerisinde Mahmut Gaznevi'den Kutbeddin Aybek'e, Dekken'deki Muhammed Kuli Kutub Şah'tan Delhi'deki Babür Şah'a kadar birçok Türk komutan, farklı zamanlarda Hindistan'a yönelmişlerdir.

Türkler Hindistan'a fetih amacıyla geldikleri tarihî bir gerçektir, lakin Türkler bölgede fetihler yapmışlar, devletler kurmuşlar buna rağmen bölgeye sömürge gücü olarak yerleşmemişlerdir. Hatta üstün bir ırk iddiasıyla bölge halklarını dışlamayarak İngilizleri yaptığı gibi dokunulmaz bir üst sınıfmışçasına toplumdan kendilerini soyutlamamışlardır. Bilakis kendi adet, gelenek ve kültürel kimliklerini, alt-kıtanın yerel kimliğiyle harmanlamışlar ve bölgenin bir parçası haline gelmişlerdir. Bu nedenle Gazneli Mahmut'tan son Hint-Türk Sultanı Bahadır Şah'a kadar tüm Türk asıllı hükümdarlar, bölge halkı tarafından kendi sultanları olarak algılanmışlar ve kabul görmüşlerdir. Zaman içerisinde bölgedeki Türk hâkimiyeti ortadan kalksa da tarih, edebiyat ve kültür gibi birçok alanda Türklerin etkileri günümüzde dahi açıkça gözlenebilmektedir.

Aslında büyük bir kıta genişliğindeki bölgede Türk hâkimiyeti sürdüğü sırada, Osmanlı İmparatorluğu da Hicaz'dan Azerbaycan'a, Viyana'dan Fas'a kadar geniş bir coğrafyaya hükmediyordu. Bu yıllar zarfında, iki bölge arasındaki ilişkiler, dostluk ve kardeşlik bağlarından daha çok karşılıklı eşitliği göz önünde tutan siyasi ve ticari ilişkiler tarzındaydı. Ancak İngilizlerin Hindistan'ı işgali, birçok sahada olduğu gibi iki ülke arasındaki ilişkiler açısından da bir dönüm noktasıydı. Devlet kimliğini sürdüremeyen ve İngiliz egemenliği altına giren, genelde Hindistan halkı ve özelde Hint Müslümanları, aynı zamanda Hilafet makamına deruhte eden Osmanlı Sultanlarına duygusal bir bağımlılık geliştirmeye ve o döneme kadar siyasi ve ekonomik açıdan ortak konumundaki Türkiye Türklerine karşı, zaten İslâm'ın doğasında bulunan sevgi ve kardeşlik hisleriyle yaklaşmaya başlamıştı. Yani artık iki bölge arasındaki ilişkiler siyasi sahadan dostluk ve kardeşlik sahasına geçmişti.

Artık İngiliz yönetimi altındaki Hindistan'da Hint Müslümanlarının gözünde Osmanlı Türklerinin ayrı bir değeri vardı. İngiliz hâkimiyetini içlerine sindiremeyen, Hristiyan bir güce bağlanmayı kabullenemeyen Müslümanlar, kendilerini bir açıdan Osmanlı Türkiye'si ile özdeşleştirmeye başlamışlardı. Osmanlı İmparatorluğuna yapılan herhangi bir saldırı Hint Müslümanları gözünde kendi milli varlıklarına yapılmış bir saldırı olarak görülüyor, Türkiye'nin parçalanması için yapılmış herhangi bir harekete karşısında Hint Müslümanları çok şiddetle tepki veriyorlardı.

Böylece, 93 Osmanlı-Rus Harbinden başlayarak Trablus ve Balkan Savaşlarına, I. Dünya Savaşı'ndan Kurtuluş Savaşı'na kadar, Türkler ne zaman zor duruma düşseler, Hint Müslümanları Türklere yardım edebilmek için seferber olmuş, imkânlarını sonuna kadar zorlayarak, gerektiğinde ailelerini, evlerini, barklarını ve gerektiğinde canlarını Müslüman kardeşleri için feda etmekten çekinmemişlerdir.

Türkiye'de Hilafetin kaldırılmasının ardından bölge Müslümanları ile Türkiye arasındaki ilişkiler bir süre durgunluk geçirse de bu kardeşlik bağı hiçbir zaman sona ermemiş, türlü vesilelerle devam etmişti. Bugün dahi Pakistan, Hindistan, Bangladeş ve Türkiye halkları arasında kardeşlik bağları bu sürekliliğin açık bir kanıtı şeklinde hepimizin bilgisi dâhilindedir.

Sempozyumumuza katılan siz değerli konukların, Pakistan, Hindistan ve Bangladeş üçlüsünden oluşan Güney Asya ülkeleri ile Türkiye arasındaki, sosyal, kültürel ve edebi ilişkilere yeni bir perspektif getirmeyi amaçlayan sempozyumumuzu ilgi ile takip edeceği umut eder ve teşekkürlerimizi sunarız.

Saygılarımızla

PROF. DR. HALİL TOKER

İSTANBUL ÜNİVERSİTESİ

INTRODUCTION

The relations between Türkiye and South Asia or the Indo-Pak Subcontinent date back to centuries ago. However, before the beginning of the relations of these countries, yet there were appearance of Turkish descanted people in the Subcontinent. From Mahmood Ghaznawi to Qutub-ud-Din Aibak and then Mohammad Quli Qutub Shah of Deccan and still to Babur Shah in Delhi there is a long series of different Turkish clans entered into India in different times.

Surely, Turks came to the Subcontinent as conquerors, but they did not rule this country as foreign imperialistic power nor they considered themselves superior to other races of the Subcontinent as the British did. Even they did not put a wall between the Turks and the other people of the Subcontinent on the social and political level to safeguard their own powers and position, but, they merged themselves into the Indo-Pak Subcontinent's chemistry. While they kept their Turkish identity, they, also adopted the Indian understanding and became integral part of the region. They did this adaptation such in a harmony so, in the history, from the advent of Mohammad Ghaznavi till the exodus of Bahadur Shah Zafar, they were remembered as the very own rulers of India but not as outsider conquerors. There is no doubt that, the power structure of the Turk has been gone in the soil in the period of time, nevertheless, still their influence in the field of history, literature, culture and in the different colors of social mosaic of the Subcontinent are clearly visible.

During these centuries, the Turkish descanted sultans were in power in India, while the Ottoman sultans were ruling a vast land from Hejaz to Ukraine and Azerbaijan to Vienna-the capital of Austria, to Morocco in Africa. In those days and centuries, when the Sultanates in the Subcontinent and the Ottoman were strong, their relations were very much stable, due to equality basis, not due to the friendship and caste. However, time had changed and both empires gradually lost their bright days. Firstly the British occupied India and then in the Ottoman Empire weaknesses showed up slowly and gradually. The Ottoman Empire also became fragmented by their executioners.

The Ottoman Turks were Muslims and their values got much higher in the eyes of the Indian Muslims because Turks were holding the Khilafat of the Islamic world in their hands. The Indian Muslims for those who had to live under the mercy of British power and as defeated nation by the British the power, but despite all Indian Muslims felt the similar pain, which was faced by their Turk brothers. They assumed every attack that had been done on the Ottoman Empire as on to their own national existence. On the every attempt of invasion of Türkiye, they showed so strong reaction as if the aforementioned attacks were happening on their own nation and as if their lives were in danger.

As a result, from 1887-1878 Russo-Turkish war to Tripoli and Balkan wars and then during the First World War, the Indian Muslim did all the best possible sacrifices for the sake of the securities and the safety of the identity of their Turk brothers and sisters and they kept doing efforts and struggling for them.

After a while, abolishing of Khilafat in Türkiye, relations between Türkiye and Indian Muslims, became stagnant for a while, but the friendship and brotherhood between them which were positive in actions never came to an end. The relationship between them appears in different eras time to time. And it is always visible for all of us that the brotherhood of the South Asian Countries with Türkiye remains.

We would like to thank all our guest presenting here and hope that they will attend in all sessions of the symposium aiming to create a new sense about different dimensions of the relations between Türkiye and the trio of Pakistan, India and Bangladesh i.e. the South Asia with interest.

PROF. HALİL TOKER

ISTANBUL UNIVERSITY

TRADITION OF ENCYCLOPEDIA IN URDU LANGUAGE

SYEDA HUMA TAHIR[1]

Abstract: Urdu language was developed in north India around Delhi in about the 12th century. This language was heavily influenced by other languages like Turkish, Persian and Arabic. Urdu Encyclopaedia, on the other hand, originated one century ago. In Urdu language, it is known as all (Dayralmaruf). The first encyclopedia in Urdu is compiled by Pandit Raj Narayan Arman Dehalvi. It is published under the auspices of the National Council for the Promotion of Urdu Language. It is an organization established for the development of Indian languages under the control of human resources and public opinion of the Government of India. Another important encyclopedia in Urdu was published in 1997 and Prof. Fazlur Rahman, former Vice Chancellor, Aligarh, was the editor-in-chief of this encyclopedia. This encyclopedia is entitled as Urdu Encyclopedia. Urdu Encyclopedia is published in 3 volumes; in the first volume, archeology, literature, geology, engineering, Islamic history, world history, Indian history were given a place. Topics like education, geography, forestry, biology, zoology, mathematics, agriculture, science, sociology, political science, medicine with Greek medicine, physics found a place in the second volume. The topics of the third volume are zoology, philosophy and psychology, astronomy, fine arts, film, law, chemistry, library science, religions, economics, mining, broadcasting, poetry, etc. It is a platform where one can add authentic piece of information. Thus, encyclopedia of any language is never fully completed. This article can give new perceptions and directions to those who are researching on the Traditions of Encyclopedia in Urdu language.

Keywords: Urdu language, Encyclopedia tradition, India, Literature.

URDU DİLİNDE ANSİKLOPEDİ GELENEĞİ

Özet: Urdu dili, yaklaşık 12. yüzyılda Delhi çevresindeki kuzey Hindistan'da ortaya çıkmıştır. Bu dil, Türkçe, Farsça ve Arapça gibi diğer dillerden büyük ölçüde etkilenmiştir. Öte yandan *Urdu Dili Ansiklopedisi*, yüz yıl önce ortaya çıkmıştır. Urdu dilinde Dâru'l-ma'rif olarak bilinir. Urducadaki ilk ansiklopedi Pandit Raj Narayan Arman Dehalvi tarafından derlenmiştir. Urdu Dilinin Tanıtımı Ulusal Konseyi'nin himayesinde yayınlanmıştır. Bu konsey, Hindistan Hükümeti İnsan Kaynakları ve Kamuoyu İdaresi'nin kontrolü altında Hint dillerinin gelişimi için kurulmuştur. Urducadaki bir diğer önemli ansiklopedi 1997'de yayınlanmış ve eski Aligarh Üniversitesi Rektör Yardımcısı Prof. Fazlur Rahman, bu ansiklopedinin baş editörü idi. Bu ansiklopedi *Urdu Dili Ansiklopedisi* olarak adlandırılmıştır. *Urdu Dili Ansiklopedisi* üç cilt halinde yayınlanmıştır; ilk ciltte arkeoloji, edebiyat, jeoloji, mühendislik, İslâm tarihi, dünya-tarihi, Hint tarihine yer verilmiştir. İkinci ciltte eğitim, coğrafya, ormancılık, biyoloji, zooloji, matematik, tarım, fen bilimleri, sosyoloji, siyaset bilimi, Yunan tıbbı, fizik gibi konular kendine yer bulmuştur. Üçüncü ciltte ise zooloji, felsefe ve psikoloji, astronomi, güzel sanatlar, film, hukuk, kimya, kütüphane bilimi, dinler, ekonomi, madencilik, yayıncılık, şiir gibi konular yer almıştır. Otantik bilgi parçası eklenebilecek bir platform olduğundan herhangi bir dilin ansiklopedisi asla tam olarak tamamlanmaz.

Bu makalede, Urdu dilinde Ansiklopedi gelenekleri üzerine araştırma yapanlara yeni algılar ve yönler vermesi amaçlanmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Urdu dili, Ansiklopedi geleneği, Hindistan, Edebiyat.

1 Dr., Urdu Department Brighton O'Levels, Karachi, Pakistan, Email: syedahumatahir70@gmail.com, ORCID ID: 0000-0002-0136-7651.

SOUTH ASIA IN TÜRKİYE DIYANET FOUNDATION'S ENCYCLOPEDIA OF ISLAM

NİHAT DEĞİRMENCİ[2]

Abstract: Islam, Muslim communities, The Turkish Diyanet Foundation, which made an attempt in 1983 to produce an encyclopedia containing copyrighted articles on topics such as Islamic history and civilization, published the provincial volume of the encyclopedia in 1988. Afterwards, encyclopedia studies continued in ISAM (Centre for Islamic Studies) established by the TDV foundation in 1988. With the addition of two additional volumes to the encyclopedia, which was previously completed in 44 volumes, the encyclopedia was completed as a print in 2016.

The encyclopedia, which includes the history, art and culture of the geographies where Islam spread and was effective, also used as a source in academic studies in these fields. The work, which has also been published electronically since 2014, has been made available to the interested parties in the digital environment. The digital version of the encyclopedia is updated and new titles are added.

South Asia constitutes a very large part of the Islamic geography. With the spread of Islam in these regions, the region was shaped under the influence of Islam and contributed significantly to Islamic culture. Therefore, there are a significant number of article titles in the Encyclopedia of Islam regarding this geography. In the encyclopedia, which contains more than twenty thousand articles, more than five hundred article titles are directly related to these regions.

In this study, items related to the geography of South Asia, especially those related to the geography of Pakistan and India, were examined. The data were taken from the encyclopedia's website. In the study, mostly numerical analysis of the data was made. Articles in the encyclopedia regarding these regions; structures, statesmen, scientists, publications, institutions-organizations, states, dynasties, sects and nations etc. and the authors who prepared the items are discussed in terms of periodic agglomerations.

Keywords: Diyanet, Türkiye, South Asia, encylopedia.

TÜRKİYE DİYANET VAKFI İSLAM ANSİKLOPEDİSİ'NDE GÜNEY ASYA

Özet: İslam, Müslüman toplumlar, İslam tarihi ve medeniyeti gibi başlıklarda telif maddeler içeren bir ansiklopedi çıkarmak amacıyla 1983 yılında girişimde bulunan TDV (Türkiye Diyanet Vakfı) ansiklopedinin ilk cildini 1988 yılında yayımladı. Daha sonra 1988 yılında ansiklopedi çalışmaları vakıf tarafından kurulan İSAM (İslam Araştırmaları Merkezi) bünyesinde devam etti. 2016 yılında daha önce 44 cilt olarak tamamlanan ansiklopediye iki ek cildin ilave edilmesiyle ansiklopedi matbu olarak tamamlanmıştır.

İslam'ın yayıldığı ve etkili olduğu coğrafyaların tarihine, sanat ve kültürüne madde başlıkları olarak yer veren ansiklopedi aynı zamanda bu alanlardaki akademik çalışmalarda kaynak olarak kullanılmıştır. 2014 yılından itibaren elektronik olarak da yayımlanan eser dijital ortamda ilgililerin kullanımına sunulmuştur. Ansiklopedinin dijital sürümü hem güncellenmekte hem de yeni başlıklar eklenmektedir.

Güney Asya İslam coğrafyasının çok büyük bir kısmını oluşturmaktadır. Bu bölgelerde İslam'ın yayılmasıyla bölge hem İslam'ın etkisinde şekillenmiş hem de İslam kültürüne önemli katkılarda bulunmuştur. Dolayısıyla bu coğrafyayla ilgili olarak İslam Ansiklopedisi'nde önemli sayıda madde başlığı yer almıştır. Yirmi bini aşkın madde içeren ansiklopedide beş yüzü aşkın madde başlığı bu bölgelerle doğrudan ilişkilidir.

Bu çalışmada Güney Asya coğrafyasına ilişkin maddeler özellikle Pakistan ve Hindistan coğrafyasıyla ilgili olan maddeler incelenmiştir. Veriler ansiklopedinin internet sayfasından alınmıştır. Çalışmada daha çok verilerin sayısal analizi yapılmıştır. Bu bölgelerle ilgili olarak ansiklopedide yer alan maddeler; yapılar, devlet adamları, bilim adamları, yayınlar, kurum-kuruluşlar, devletler, hanedanlar, mezhepler ve milletler vb. olarak sınıflandırılmış ve maddeleri hazırlayan müellifler, dönemsel yığılmalar açısından ele alınmıştır.

Anahtar Kelimeler: Diyanet, Türkiye, Güney Asya, ansiklopedi.

2 Assist. Prof., Istanbul University, Department of Persian, İstanbul, Türkiye, E-mail: nihat.degirmenci@istanbul.edu.tr, ORCID ID: 0000-0002-7233-0506.

THE FIRST PRINTED ARABIC ENCYCLOPEDIA IN THE OTTOMAN PERIOD: DÂ'IRETÜ'L-MA'ÂRIF

ABDULSATTAR ELHAJHAMED[3]

Abstract: Marûnî, educator and encyclopedia writer Buṭrus al-Bustānī (1819-1883), XIX, is considered one of the most important Lebanese intellectuals of the century. After completing his education at the ʿAyn Waraqah school, Buṭrus al-Bustānī, who founded Al-Madrasah Al-Waṭaniyyah (The National School) in Beirut in 1863, was known as Al-Mūʿallim Buṭrus (Teacher Buṭrus) because he devoted most of his life to educational activities and is famous for this nickname. In addition to his educational activities, he published several newspapers with the help of his son, Selîm al-Bustānī, and also wrote a book. The most important work of al-Bustānī is his encyclopedia *Dāʾirat Al-Maʿārif* (Circle of Knowledge), which he wrote in a Western style.

Buṭrus al-Bustānī, who gave a great importance to education and emphasized the importance of science in the development of society in his works, realized the need for an Arabic encyclopedia similar to the Western encyclopedias. He shared this thought with the great scholars and statesmen of the period and received their encouragement and support.

When Buṭrus al-Bustānī asked Ismail Pasha, the first Khedive of Egypt, to support his encyclopedia project, Ismail Pasha supported him by sending a library of books published in Egypt and ordering a thousand copies of the encyclopedia. While writing this encyclopedia, al-Bustānī published the first volume of his encyclopedia Dāʾirat Al-Maʿārif in 1876, using sources written in Arabic and foreign languages. In the introduction part of the first volume, al-Bustānī talked about the importance of the encyclopedia, the method he followed during the writing process, the principles he adopted and the difficulties he faced. al-Bustānī removed six issues from his encyclopedia until his death. After his death, his son Selîm undertook the work of his father and published the seventh and eighth volumes of dairat al-ma'arif in 1883 and 1884. After the death of Selîm al-Bustānī, son of Butrus al-Bustânî, his brothers Nesib and Nejib and the Ottoman State Ayan Assembly member and agriculture minister Sūlaymān al-Bustānī, the nineth, tenth and eleventh volumes of *Dāʾirat Al-Maʿārif* have also been buplished between 1887-1900. With the support received from the Khedives of Egypt, the encyclopedia consisting of eleven volumes and containing articles on theoretical and positive sciences remained unfinished.

al-Bustānī, who worked with American missionaries at the American Consulate in Beirut, stated that he tried to make his encyclopedia far from partisan and suitable for all religions and sects. However, the articles of *Dāʾirat Al-Maʿārif*, especially about Islam and Muslims, have been criticized by some researchers.

In this paper, the importance, content and method of writing the encyclopedia *Dāʾirat Al-Maʿārif* will be mentioned, and also the most important criticisms of *Dāʾirat Al-Maʿārif* will be touched upon.

Keywords: Ottoman Empire, Encyclopedia, Dā'irat Al-Ma'ārif, Buṭrus al-Bustānī.

3 Assist. Prof., Istanbul University, Translation Interpreting (Arabic), İstanbul-Türkiye, E-mail: abd.81@hotmail, ORCID: /0000-0003-3856-3944.

OSMANLI DÖNEMİNDE BASILI İLK ARAPÇA ANSİKLOPEDİ: DÂ'İRETÜ'L-MA'ÂRİF

Özet: Mârûnî, eğitimci ve ansiklopedi yazarı olan Butrus b. Bûlus el-Bustânî (1819-1883), XIX. asrın en önemli Lübnanlı aydınlarından biri sayılır. 'Ayn-u Vereka okulunda eğitimini tamamlamasının ardından 1863 yılında Beyrut'ta el-Medresetü'l-Vataniyye adlı bir okul kuran Butrus el-Bustânî, hayatının büyük bir kısmını eğitim-öğretim faaliyetlerine adaması sebebiyle el-Muallim lakabıyla anılmış ve bu lakap ile meşhur olmuştur. Eğitim faaliyetlerinin yanı sıra oğlu Selîm el-Bustânî'nin yardımıyla birkaç gazete çıkarmış, ayrıca eser de kaleme almıştır. el-Bustânî'nin en önemli eseri ise Batılı tarzda kaleme aldığı *Dâ'iretü'l-ma'ârif* adlı ansiklopedisidir.

Eğitim- öğretime büyük önem veren ve eserlerinde toplumun gelişmesinde bilimin önemine vurgu yapan el-Bustânî, Batı ansiklopedilerine benzer Arapça bir ansiklopediye olan ihtiyacın farkına varmış, bu düşüncesini devrin büyük âlim ve devlet adamlarıyla paylaşarak onların teşvik ve desteklerini de almıştır.

Butrus el-Bustânî'nin Mısır'ın ilk hidivi olan İsmail Paşa'dan ansiklopedi projesine destek istemesi üzerine İsmail Paşa, Mısır'da basılmış kitaplardan oluşan bir kütüphane göndererek ansiklopediden bin adet sipariş etmek suretiyle kendisine destek vermiştir. el-Bustânî, bu ansiklopediyi yazarken Arapça ve yabancı dillerde yazılmış kaynaklardan yararlanarak 1876 yılında *Dâ'iretü'l-ma'ârif* adlı ansiklopedisinin ilk cildini yayımlamıştır. el-Bustânî, ilk cildin mukaddime kısmında ansiklopedinin öneminden, yazım aşamasında izlediği yöntemden, benimsediği ilkelerden ve karşılaştığı zorluklardan bahsetmiştir. el-Bustânî, vefatına kadar ansiklopedisinden altı sayı çıkarmıştır. Ölümünden sonra oğlu Selîm babasının çalışmasını üstlenerek *Dâ'iretü'l-ma'ârif*'in 1883 ve 1884 yıllarında yedinci ve sekizinci ciltlerini yayınlamıştır. Butrus el-Bustânî'nin oğlu Selîm el-Bustânî'nin ölümünden sonra kardeşleri Nesib ve Necib ile Osmanlı Devleti Âyan Meclisi üyesi ve ziraat nâzırı olan Süleyman el-Bustânî tarafından 1887-1900 yılları arasında *Dâ'iretü'l-ma'ârif*'in dokuz, on ve on birinci ciltleri de yayınlanmıştır. Mısır'ın hidivlerinden alınan destek ile on bir ciltten oluşan ve nazarî ve pozitif ilimler ile ilgili maddeler içeren ansiklopedi yarım kalmıştır.

Amerikan misyonerlerle Beyrut Amerikan Konsolosluğu'nda çalışan el-Bustânî, ansiklopedisini partizanlıktan uzak, tüm din ve mezheplere uygun hale getirmeye çalıştığını dile getirmiştir. Ancak, *Dâ'iretü'l-ma'ârif*'in özellikle de İslam ve Müslümanlar ile ilgili maddeleri bazı araştırmacılar tarafından eleştirilmiştir.

Bu bildiride *Dâ'iretü'l-ma'ârif* adlı ansiklopedinin önemi, muhtevası ve yazım aşamasında izlenilen metottan söz edilecek olup ayrıca *Dâ'iretü'l-ma'ârif*'e yöneltilen en önemli eleştirilere de temas edilecektir.

Anahtar kelimeler: Osmanlı Devleti, Ansiklopedi, Dâ'iretü'l-ma'ârif, Butrus el-Bustânî.

TDV ENCYCLOPEDIA OF ISLAM

FAUZIA JABEEN[4]

Abstract: The Turkish Religious Foundation Encyclopedia of Islam includes entries of more than 2000 well-educated Islamic and foreign scholars. This Encyclopedia of Islam is a comprehensive work which aims to meet the needs of both the general public and academics. The Madrasa in South Asia was the main institution for transmitting Islamic knowledge and sustaining Islamic identity. The Third Edition of the Encyclopedia of Islam is an entirely new work which sets out the present state of diversity of current scholarship. It is a unique and invaluable reference tool, an essential key to understanding the world of Islam and the key authoritative source not only for the religion, but also for the believers and the countries in which they live.

Keywords: Encyclopedia, Islam, Madrasa, South Asia.

TDV İSLÂM ANSİKLOPEDİSİ

Özet: Türk Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi, 2000'den fazla iyi eğitimli Müslüman ve yabancı âlimin maddelerini içermektedir. Bu ansiklopedi hem kamuoyunun hem de akademisyenlerin ihtiyaçlarını karşılamayı amaçlayan kapsamlı bir eserdir. Güney Asya'daki *Medrese*, İslâmi bilginin aktarılması ve İslâmi kimliğin sürdürülmesi sağlayan temel kurumlardan biriydi. İslâm Ansiklopedisi'nin üçüncü baskısı, mevcut bilimin çeşitliliğini ortaya koyan tamamen yeni bir çalışmadır. Eşsiz ve paha biçilmez bir referans aracıdır. Ayrıca İslâm dünyasını anlamak için temel bir anahtardır ve son derece önem arz eden bu kaynak sadece din için değil, aynı zamanda inananlar ve içinde yaşadıkları ülkeler için de kaynak niteliğindedir.

Anahtar Kelimeler: Ansiklopedi, İslâm, Medrese, Güney Asya.

4 Dr., Government College Women University, Faisalabad, Pakistan, ORCID ID: 0000-0003-1628-3431.

MENTION OF TURKS IN URDU POETRY (SPECIAL PERSPECTIVE OF THE KHILAFAT MOVEMENT)

M. FAKHAR-UL-HAQ NOORI[5]

Abstract: The main reference for the development of Urdu poetry is the Persian poetic tradition. Where on one hand, from this tradition Urdu has expanded its scope by deriving and using intellectually, thematically, poetic genres and structurally, there on the other side it has also increased its beauty by getting influence in various forms, expressions, signs and symbols.

The collection of signs and symbols also includes the word "Turk" which is the metaphor for the beloved by classical Persian poets (such as Faizi and Hafiz). This metaphor of the beloved is also seen by some classical Urdu poets. This is the first aesthetic expression of love and intimacy with Türkiye and Turks, apart from the Urdu people relating their language with Turkish word Urdu.

The Muslims of the Subcontinent have always been in the forefront in the matter of centuries long cultural and religious closeness, unity and unity spread of Türkiye and Turks with Islamic world.

In the first eve of the twentieth century, the mentioned expression of religious oneness further enhanced and got an emotional rise in spirit when the six centuries old Ottoman empire vanished by decline and decay caused by the internal weaknesses and external conspiracies.

The Islamists of the subcontinent felt this shock very strongly and with great intensity launched a movement called the Khilafat movement in which the people and the elite joined in with all their might. In the subcontinent, this period was the period of Hindu-Muslim unity, so Hindus also supported Muslims in this movement.

A very important aspect of the Khilafat movement is also related to poetry and literature that even the people of pen could not stay away from this sensitive issue of nationalism. Therefore, the poetry and prose of this period seems to be full of love for Türkiye and Turks.

In the field of poetry, moving forward from Shibli Naumani, Zafar Ali Khan and many of their contemporary poets, this series reaches the great thinker, Hakeem ul Umat, and the poet of the age like Allama Iqbal, whose intellectual influence left its impact on the later poets as well. This poetic wealth is very charming and in every way, a significant manifestation and mirror of love for Türkiye and Turks.

Keywords: Urdu Poetry, Khilafat Movement, Hindu-Muslim Unity, Türkiye and Turks.

URDU ŞİİRİNDE TÜRKLERİN BAHSİ (HİLAFET HAREKETİ'NE ÖZEL BİR BAKIŞ)

Özet: Urdu şiirinin gelişimi için ana referans, İran şiir geleneğidir. Urduca, bir yandan bu şiir geleneği sayesinde düşünsel, tematik, şiirsel türler türetip kullanırken ve yapısal olarak kapsamını genişletirken, diğer yandan da çeşitli biçim, ifade, işaret ve sembollerden etkilenerek güzelliğini artırmıştır.

Klasik İranlı şairlerin (Faizi ve Hafız gibi) sevgili için metafor olarak kullandıkları "Türk" kelimesi de işaretler ve semboller koleksiyonu içerisinde yer almaktadır. Bu sevgili metaforu bazı klasik Urdu şairlerinde de görülmektedir. Urducadan ayrı olarak insanlar dillerini Türkçedeki "Ordu" kelimesiyle ilişkilendirirler. Bu da Türkiye ve Türklere olan sevgi ve yakınlığın ifadesidir.

Alt kıta Müslümanları, Türkiye ve Türklerin İslâm dünyası ile etkileşimi ve yüzyıllardır süren kültürel ve dini yakınlığı konusunda her zaman ön saflarda yer almıştır.

5 Prof. Dr., Minhaj University, Faculty of Languages, Lahore, Pakistan.

Yirminci yüzyılın ilk çeyreğinde, altı asırlık eski Osmanlı İmparatorluğu, iç karışıklıklar ve dış komplolar dolayısıyla gerilemeye ve çökmeye başladığında, söz konusu dinsel birlik ifadesi daha da güçlenmiş ve ruhen duygusal bir yükselişe geçmiştir.

Alt kıtadaki İslâmcı düşünürler bu gücü hissetmişler ve yoğun bir şekilde halkın ve seçkinlerin tüm desteklekleriyle katıldığı Hilafet Hareketi isimli bir hareket başlatmışlardır. Alt kıtada bu dönem Hindu-Müslüman birliğinin olduğu dönemi ifade etmektedir. Dolayısıyla Hindular da bu harekette Müslümanları desteklemişlerdir.

Hilafet hareketinin çok önemli bir yönü de şiir ve edebiyatla ilgili olmasıdır. Kalem ehli kişiler bu hassas milliyetçilik meselesinden asla uzak duramaz. Dolayısıyla bu dönemin şiir ve nesir türlerinin, Türkiye ve Türk sevgisi ile dolu olduğu görülmektedir.

Şiir alanında Şibli Numani, Zafer Ali Han ve onların çağdaşı şairlerin birçoğundan yola çıkarak ilerleyen bu seri, büyük düşünür Hakim-ul Umat'a ve entelektüel etkisini sonraki şairlere yansıtan çağdaşı Allame İkbal'e kadar ulaşır. Bu şiir zenginliği çok cazip gelmektedir ve her yönüyle Türkiye ve Türk sevgisinin önemli bir tezahürü ve aynası olarak görülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Urdu Şiiri, Hilafet Hareketi, Hind-Müslüman Birliği, Türkiye ye Türkler.

SULTAN ABDUL HAMID II, OTTOMAN-RUSSIAN WAR AND INDIA

MOHAMMAD RASHID[6]

Abstract: Cultural, political, social and literary relations between Türkiye and India are very deep and old. Many generations of Mahmud Ghaznavi, Kutabuddin Aibak and Babur ruled India, most of them were born in India and breathed their last in this country.

Among all these sultans, an important one was the Ottoman Empire. When the British were oppressing the Turks, the Indian Muslims raised their voices against their oppression and supported their Turkish Muslim brothers. Because of love and good relations, the Russian-Turkish war in 1857 and the First World War. Indian Muslims sided with the Turks. The Ottoman Empire has ended in Türkiye, but the relationship and love between these two countries continues even today.

If we talk about language and literature, here too the relations between the two countries look very beautiful and strong. In 1500, under the leadership of Darul Uloom Osmani (Istanbul University) Abdul Sattar, the system of teaching Urdu language and literature started in Türkiye, which continues at a very high level.

In this paper, an attempt will be made to review all the achievements of Sultan Abdul Hameed, the Ottoman Empire and the Turkish-Russian war of Indian Muslims with Türkiye and their relations.

Keywords: Sultan Abdul Hameed, Ottoman State, Russian-Turk War, India.

SULTAN II. ABDÜLHAMİD, OSMANLI-RUS SAVAŞI VE HİNDİSTAN

Özet: Türkiye ve Hindistan arasındaki sosyal, kültürel, siyasi ve edebî ilişkiler oldukça eski ve derindir. Mahmud Gaznevi, Kutbeddin Aybeg ve Babür gibi pek çok Türk soylu hükümdar ve devlet Hindistan'ı yönetmiş, pek çok Türk soylu hükümdar burada doğmuş ve burada ölmüştür.

Osmanlı İmparatorluğu Hindistan coğrafyasından uzakta olsa da Hindistan Müslümanlarının manevi bir bağla bağlı olduğu büyük bir devletti. İngilizler Türklere zulmederken, Hintli Müslümanlar onların zulmüne karşı seslerini yükselterek Türk Müslüman kardeşlerini desteklediler, Ruslarla yapılan savaşlarda ve I. Dünya Savaşında hep Türk kardeşlerinin yanında oldular. Osmanlı İmparatorluğu yıkılıp yerine Türkiye Cumhuriyeti kurulunca da iki coğrafya arasındaki bu bağ devam etti.

Dil ve edebiyat alanında da iki ülke birbirini destekledi. Nitekim Darülfünun-u Osmani adıyla Osmanlı'nın ilk yüksek öğretim kurumu olan İstanbul Üniversitesi'nde Abdul Sattar önderliğinde Urdu Dili ve Edebiyatı öğretilmeye başladı ve bugün de devam etmektedir.

Bu bildiride Sultan Abdülhamid'in alt kıtadaki faaliyetleri ve Hindistan Müslümanlarının Osmanlı-Rus Savaşında Türklere olan destekleri incelenmeye çalışılacaktır.

Anahtar Kelimeler: Sultan Abdülhamid, Osmanlı Devleti, Türk-Rus Savaşı, Hindistan.

6 Dr., Istanbul University, Faculty of Letters, Department of Eastern Languages and Literatures, Department of Urdu, İstanbul, Türkiye, E-mail: m.rashid@istanbul.edu.tr.

THE BATTLE OF TRABLUSGARB IN THE LIGHT OF THE PAISA AKHBAR NEWSPAPER

MUHSIN RAMAZAN İŞSEVER[7]

Abstract: Munshi Mahboob Alam started his publication life with the *Himmet* newspaper, he founded in Gujranwala in 1887, which coincided with the period when British Imperialism ruled in the Indian sub-continent. She later moved the paper's headquarters to Lahore and changed her name to *Paisa Akhbar.* The fact that the newspaper was presented to the reader as only one percent of a rupee, attracted the attention of people from all walks of life, increased the readership and the number of prints. *Paisa Akhbar*, who also aims to educate the public, has also brought a new breath to Urdu journalism. Other newspapers in the subcontinent also had to lower their prices in order to compete with *Paisa Akhbar*. In the Trablusgarb War, which took place between 29 September 1911 and 18 October 1912, Italy left victorious and annexed Libya to its own territory. This war was mentioned in the poems of many poets in the Indian sub-continent as well as in many newspapers in India such as The *Observer*, *Zamindar*, *Vatan*, etc. *Paisa Akhbar* newspaper has made it its mission to inform the people of the Indian subcontinent by giving wide coverage to this war fought by the Ottoman State, which holds the Islamic caliphate. At the same time, this newspaper touched upon other wars in which the Turks participated, and closely followed the political developments in Anatolian geography until 1924, when it was closed.

In this study; The Trablusgarb War between the Ottoman Empire and Italy between 29 September 1911 and 18 October 1912 will be discussed within the framework of the *Paisa Akhbar* newspaper.

Keywords: Trablusgarb War, *Paisa Akhbar*, Munshi Mahbub Alam, India, Urdu newspaper.

PAISA AHBAR GAZETESI IŞIĞINDA TRABLUSGARP SAVAŞI

Özet: Munşî Mahbûb Alem, yayın hayatına İngiliz emperyalizminin alt kıtada hüküm sürdüğü döneme denk gelen 1887 yılında Gucranvala merkezli kurduğu *Himmet* adlı gazete ile başlamıştır. Daha sonra gazetenin merkezini Lahor'a taşımış ve adını da *Paisa Ahbar* olarak değiştirmiştir. Gazetenin sadece bir rupinin yüzde birine denk gelen bir para karşılığında okuyucuya sunulması, her kesimden halka hitap etmesini sağlayarak okuyucu kitlesinin artmasına ve baskı adedinin de çoğalmasını sağlamıştır. Halkı eğitmeyi de amaçlayan *Paisa Ahbar*, Urdu gazeteciliğine de yeni bir soluk getirmiştir. Alt kıtada yer alan diğer gazeteler de *Paisa Ahbar* ile rekabet edebilmek amacıyla fiyatlarını düşürmek durumunda kalmışlardır. 29 Eylül 1911-18 Ekim 1912 tarihleri arasında gerçekleştirilen Trablusgarp Savaşı'ndan İtalya zaferle ayrılmış ve Libya'yı kendi topraklarına ilhak etmiştir. Bu savaşa alt kıtada yer alan birçok şair şiirlerinde yer verdiği gibi Hindistan'da yer alan *The Observer, Zamindar, Vatan* vs. birçok gazete de değinmiştir. *Paisa Ahbar* gazetesi, İslam halifeliğini elinde tutan Osmanlı Devleti'nin mücadele ettiği bu savaşa geniş yer vererek Hint alt kıtası halkını bilgilendirmeyi görev edinmiştir. Aynı zamanda bu gazete Türklerin katıldığı diğer savaşlara da değinmiş, Anadolu coğrafyasının içinde bulunduğu siyasî gelişmeleri kapandığı 1924 yılına kadar yakından takip etmiştir.

Bu çalışmada; 29 Eylül 1911-18 Ekim 1912 tarihleri arasında Osmanlı Devleti ile İtalya arasında gerçekleştirilen Trablusgarp Savaşını Paisa Ahbar gazetesi çerçevesinde ele alınmaya çalışılacaktır.

Anahtar Kelimeler: Trablusgarp Savaşı, *Paisa Ahbar*, Munşî Mahbûb Alem, Hindistan, Urduca gazete.

7 Res. Assist., Istanbul University, Faculty of Letters, Department of Eastern Languages and Literatures, Department of Urdu Language and Literature, Istanbul, Türkiye, E-mail: muhsin.issever@istanbul.edu.tr, ORCID ID: 0000-0001-7979-5827.

TEŞKİLÂT-I MAHSÛSA, URDU NEWSPAPERS WHICH IS PUBLISHED IN ISTANBUL AND JAHAN-E ISLAM

HATİCE GÖRGÜN[8]

Abstract: Due to the expansionist policies of Western countries, Muslim states in the Indian subcontinent lost their independence in the 19th century and became colonial states. Indian Muslims were also interested in the Ottoman Empire, which was their religious brother, and the anti-Western sentiment they felt due to this colonization policy of the British was increasing. After the Ottoman Empire's heavy defeats in the Crimean War, the 93 War, the Tripoli War and the Balkan Wars, the participation of the Ottoman Empire in the First World War was met with deep sadness by the Muslims of India. During this period, Indian Muslims tried to provide all kinds of material and moral support against the Ottoman Empire. Teşkilat-ı Mahsûsa, which was established under Enver Pasha after Sultan Abdulhamid II was deposed, was carrying out pro-Ottoman propaganda activities, as the first official secret intelligence agency of the Ottoman Empire, to get the help of Indian people. In this period, news was made to support the Ottoman Empire through media organs such as *Uhuvvet* and *Jahan-e Islâm*. Here, *Jahan-e Islâm* newspaper started its broadcasting life as a political newspaper that published weekly in Arabic, Ottoman and Urdu in Istanbul during the war years. The owner of the newspaper, the Indian Abu Said Al Arabi, tried to create a pro-Ottoman view on the Indians in the subcontinent through this newspaper.

In this study, information will be given about the *Jahan-e Islâm* newspaper and its content, which is under the control of the Union and Progress Party, played an important role in the rapprochement of the people of the subcontinent with the Ottoman Empire.

Keywords: Teşkilât-ı Mahsûsa, *Jahan-e Işlâm*, Indian Muslims, Ottoman Empire.

TEŞKİLÂT-I MAHSÛSA, İSTANBUL'DA ÇIKAN URDUCA GAZETELER VE CİHÂN-I İSLÂM

Özet: Batılı ülkelerin yayılımcı politikaları nedeniyle 19. yüzyılda Hint alt kıtasındaki Müslüman devletler bağımsızlıklarını kaybederek sömürge devlet haline gelmişlerdi. Hint Müslümanları da din kardeşleri konumundaki Osmanlı Devleti'ne karşı yakın bir ilgi duymakta ve İngilizlerin gerçekleştirmiş olduğu bu sömürgeleştirme politikasından dolayı hissetmiş oldukları Batı karşıtlığı giderek daha da artmaktaydı. Osmanlı Devleti'nin Kırım Harbi, 93 Harbi, Trablusgarp Savaşı ve Balkan Savaşları'ndaki ağır yenilgilerinin ardından I. Dünya Savaşı'na katılması Hindistan Müslümanları tarafından derin bir üzüntü ile karşılanmıştı. Bu dönemde Hindistan Müslümanları, Osmanlı Devleti'ne karşı ellerinden gelen her türlü maddi ve manevi desteği sağlamaya çalışmışlardı. Sultan II. Abdülhamid'in tahttan indirilmesinin ardından Enver Paşa'ya bağlı olarak kurulan Teşkilât-ı Mahsûsa, Osmanlı Devleti'nin ilk resmi gizli istihbarat teşkilâtı olarak Hint halkının desteğini almak için Osmanlı yanlısı propaganda faaliyetleri gerçekleştirmekteydi. Bu dönemde İstanbul'da *Uhuvvet* ve *Cihân-ı İslâm* gibi basın yayın organları vasıtasıyla Osmanlı Devleti'ne destek veren haberler yapılmaktaydı. İşte *Cihân-ı İslâm* gazetesi de savaşın gerçekleştiği yıllarda İstanbul'da Arapça, Osmanlıca ve Urduca olarak haftalık neşredilen siyasi bir gazete olarak yayın hayatını sürdürmekteydi. Gazetenin sahibi olan Hintli Ebû Saîd El Arabî de bu gazete vasıtasıyla alt kıtada bulunan Hintliler üzerinde Osmanlı yanlısı bir görüş oluşturmaya çalışmıştı. Bu çalışmada alt kıta halkının Osmanlıya yakınlaşmasında önemli bir rol oynayan İttihat ve Terakki Partisi'nin denetimindeki *Cihân-ı İslâm* gazetesi ve içeriği hakkında bilgi verilecektir.

Anahtar Kelimeler: Teşkilât-ı Mahsûsa, *Cihan-ı İslâm*, Hindistan Müslümanları, Osmanlı Devleti.

8 Dr., Istanbul University Faculty of Letters Department of Eastern Languages and Literatures Department of Urdu Language and Literature, Istanbul, Türkiye, hatice.gorgun@istanbul.edu.tr, ORCID ID: 0000-0003-2347-1959.

BALKAN WARS IN THE LIGHT OF PAISA AKHBAR NEWSPAPER

MEHMET KEMAL ÇAKMAKÇI[9]

Abstract: The newspaper *Paisa Akhbar* began its publication life towards the end of the XIX century with its weekly publication in Urdu under the name of *Himmat* in the town of Feroz Wala in Gujranwala. The first issue was printed in just a hundred copies, and after moving to Lahore, it quickly became a well-known newspaper- on the subcontinent with its increase in circulation and the practice of advertising revenue, which was not very common in those days. In the same century, *Paisa Akhbar*, who took the *Penny Paper* as an example, a type of newspaper which had begun to be accessible to the lower strata and poor people at an extremely low price in the United States, became popular with its short, interesting and informative articles and became one of the important newspapers of the subcontinent with its commercial income with a circulation of thirteen thousand copies. So much so that the street where the office, printing house and distribution center he established in Lahore is located is called *Paisa Akhbar* street. Muslims in the Indian subcontinent have always shown their loyalty to the Ottoman State, which holds the caliphate and sees as the saviour, with both their material and moral support. While the literary critics of the subcontinent wrote articles containing the difficult situations of the Ottomans and their support, newspapers and magazines aimed to raise the awareness of the people of the subcontinent in this regard with their articles. Munshi Mahboob Alam, who had a great love for the Turks, had a good command of Turkish, wrote a book on their way of life and Turkish grammar, published the depression periods of the Ottoman Empire and the wars they carried out in his newspaper *Paisa Akhbar*. In this study; The effects of the Balkan Wars on the Indian subcontinent will be examined in the light of the *Paisa Akhbar* newspaper.

Keywords: Balkan Wars, Paisa Akhbar, Munshi Mahboob Alam, Indian Subcontinent, Newspaper.

PAİSA AHBAR GAZETESİ IŞIĞINDA BALKAN SAVAŞLARI

Özet: *Paisa Ahbar* gazetesi, XIX. yüzyılın sonlarına doğru yayın hayatına Gucranvala'nın Firuzvala kasabasında *Himmet* adıyla Urduca haftalık olarak basılması ile başlamıştır. İlk sayı sadece yüz kopya olarak basılmış, Lahor'a taşındıktan sonra ise tirajının artması ve o günlerde pek de yaygın olmayan reklam geliri uygulaması ile kısa sürede alt kıtada tanınan bir gazete haline gelmiştir. Aynı yüzyıl içerisinde Amerika Birleşik Devletleri'nde son derece düşük fiyata alt tabakanın, yoksul halkın erişebileceği bir gazete türü olan *Penny Paper*'ı örnek alan *Paisa Ahbar*, içerdiği kısa, ilginç ve bilgilendirici makalelerle popüler hale gelerek on üç bin kopyalık tiraja sahip olarak ticarî açıdan elde ettiği gelirle de alt kıtanın önemli gazetelerinden biri konumuna gelmiştir. Öyle ki Lahor'da kurduğu ofis, matbaa ve dağıtım merkezinin bulunduğu caddeye Paisa Ahbar caddesi adı verilmiştir. Alt kıtada yer alan Müslümanlar, hilâfeti elinde bulunduran ve kurtarıcı olarak gördükleri Osmanlı Devleti'ne bağlılıklarını gerek maddî gerekse de manevi destekleriyle her zaman göstermişlerdir. Alt kıta edebiyatçıları, Osmanlı Devleti'nin içinde bulunduğu zor durumları ve onlara destek içeren yazıları kaleme alırken, gazete ve dergiler de makalelerle alt kıta insanını bu minvalde bilinçlendirmeyi amaçlamıştır. Türklere karşı büyük bir sevgi besleyen, Türkçeye iyi derecede hâkim, onların yaşam biçimini konu edinen ve Türkçe dil bilgisi üzerine de bir kitap yazan Munşî Mahbûb Alem, gazetesi *Paisa Ahbar'da* Osmanlı Devleti'nin yaşadığı buhranlı dönemlere, gerçekleştirdikleri savaşlara yer vermiştir. Bu çalışmada; Balkan Savaşlarının Hint alt kıtasındaki etkileri, *Paisa Ahbar* gazetesi ışığında incelenmeye çalışılacaktır.

Anahtar Kelimeler: Balkan Savaşları, Paisa Ahbar, Munşi Mahbûb Alem, Hint Alt Kıtası, Gazete.

9 Res. Assist., Selcuk University Faculty of Letters, Department of Urdu Language and Literature, Konya, Türkiye, E-mail: mehmetkemalcakmakci@gmail.com, ORCID ID: 0000-0002-4912-9003.

INDIA IN THE SIDI ALI RAIS'S TRAVELOGUE NAMED *MIR'ĀT AL-MAMĀLIK*

RECEP DURGUN[10]

Abstract: The grandfather of Sidi Ali Rais (1498-1562 AD) settled in Galata district of Istanbul during the reign of Sultan Muhammad Fateh II. As a commander, for the first time in his life, he joined the attack on the fortress of Rhodes by Sultan Suleiman the Magnificent, the strongest king of the Ottoman Empire. Later, he participated in various wars in the Mediterranean with famous Ottoman sea captains like Barbaros, Sinan Pasha and Turgud Rais. In place of Murad Rais, who lost the war to the Portuguese, Sultan Quni Sulaiman Khan appointed Sidi Ali Rais as the captain of India and ordered to bring the royal fleet from Basra to the port of Suez in Egypt. On July 2, 1554, the army of Sidi Ali Rais, who moved from Basra to Suez with the royal fleet, encountered the Portuguese in the Strait of Hormuz between the Gulf of Oman and the Persian Gulf on August 9. On August 25, the Portuguese attacked again near Muscat, destroying five Ottoman warships. When this convoy was near Amman, the storm known as Cyclone Noah occurred, in which the fleet went out of control and reached the coast of India. When it was found impossible to take these boats to the port of Suez due to the Portuguese attacks and the devastating storm, Sidi Ali Rais sold these boats there and decided to go to Istanbul by land himself. In 1555-1556, Sidi Ali Rais, who lived in India for one years, met many Indian kings including Humayun, Akbar, Sher Khan. The kings of Baluchistan, Sindh, Gujarat and other places in India respected him greatly because he was the Ottoman Amir-ul-Bahr, and after spending about four years on a journey, he wrote the entire history in 1557 and presented it to the legal Sultan Suleiman in Istanbul.

In this paper, we will comment on Sidi Ali Rais' views on the various cities, kings, people and nobles of India and the information and scholarly comments about the conditions he saw with his eyes, comparing them with other Indian and Ottoman sources of this period.

Keywords: Sidi Ali Rais, Mirat'ul Memalek, India, Ottoman State, Mughals.

SEYDİ ALİ REİS'İN MİRÂTÜ'L-MEMÂLİK ADLI SEYAHATNAMESİNDE HİNDİSTAN

Özet: Seydi Ali Reis'in dedesi (MS 1498-1562) Fatih Sultan Mehmet döneminde İstanbul'un Galata semtine yerleşmiştir. Bir kumandan olarak hayatında ilk kez Osmanlı İmparatorluğu'nun en güçlü padişahı Kanuni Sultan Süleyman'ın Rodos seferine katıldı. Daha sonra Barbaros Hayrettin, Sinan Paşa ve Turgut Reis gibi ünlü Osmanlı deniz kaptanlarıyla Akdeniz'de çeşitli savaşlara katıldı. Portekizlilere karşı savaşı kaybeden Murat Reis'in yerine Kanuni Sultan Süleyman Han, Seydi Ali Reis'i Hindistan kaptanlığına atadı ve donanmayı Basra'dan Mısır'ın Süveyş limanına getirmesini emretti. 2 Temmuz 1554'te donanmasıyla Basra'dan Süveyş'e hareket eden Seydi Ali Reis'in ordusu 9 Ağustos'ta Umman Körfezi ile Basra Körfezi arasındaki Hürmüz Boğazı'nda Portekizlilerle karşılaştı. Portekizliler, 25 Ağustos'ta Maskat yakınlarında tekrar saldırdı ve beş Osmanlı savaş kadırgasını imha etti. Bu donanma Amman yakınlarındayken, donanmanın kontrolden çıkarak Hindistan kıyılarına ulaştığında "Fil Tufanı" olarak bilinen fırtına meydana geldi. Portekiz saldırıları ve yıkıcı fırtına nedeniyle bu gemileri Süveyş limanına götürmek imkânsız hale geldiğinde Seydi Ali Reis bu gemileri orada satarak kara yoluyla İstanbul'a gitmeye karar verdi. 1555-1556 yıllarında Hindistan'da bir yıl yaşayan Seydi Ali Reis, Hümayun, Ekber, Şir Han gibi birçok Hint hükümdarıyla tanıştı. Belucistan, Sindh, Gucerat ve Hindistan'daki diğer yerlerin hükümdarları, Osmanlı kaptanlarından olduğu için ona büyük saygı duydu ve yaklaşık dört yıl süren bir seyahatten sonra 1557'de başından geçenleri kaleme alarak, Sultan Süleyman'a sundu.

Bu bildiride, Seydi Ali Reis'in Hindistan'ın çeşitli şehirleri, hükümdarları, halkı ve soyluları hakkındaki görüşleri ve tecrübe ettiği ortam hakkındaki bilgiler ve yorumları, bu konudaki diğer Hint ve dönemin Osmanlı kaynaklarıyla mukayese edilerek gözler önüne serilmeye çalışılacaktır.

Anahtar Kelimeler: Seydi Ali Reis, Mirat'ül Memalik, Hindistan, Osmanlı Devleti, Moğollar.

10 Assoc. Prof. Dr., Selcuk University, Department of Urdu, Konya, Türkiye, E-mail: durgunrecep@hotmail.com, ORCID ID: 0000-0001-9305-0637.

AN EVALUATION ABOUT *INDIA, SWAT VE AFGHANISTAN TRAVEL BOOK* BY AHMAD HAMDI SHIRVANI

LEYLA YAKUPOĞLU BORAN[11]

Abstract: Ahmed Hamdi Shirvani, who is both a scientist and bureaucrat of the Ottoman period, was born in 1831 in Shirvan. Ahmed Hamdi, who is competent enough to speak and write Arabic, Persian and French languages and to carry out translation activities in these languages, came to Istanbul in 1855. He worked as a teacher in schools and as an administrator at different levels in government offices. He died in İstanbul in 1890.

It is understood that Ahmed Hamdi, who we may characterise as a scholar of the Ottoman period, made important contributions to the literature with his works called *Levâmi'u'd-Dekāik fi Tercemeti Mecâmi'i'l-Hakāik*, *Mukaddime-i Mantık*, *Türkçe Muhtasar Usûl-i Fıkıh*, *Seyahatnâme*, *Tercüme-i Makāmât-ı Harîrî*, *Usûl-i Coğrafya* ve *Makāletü'l-Urefâ fi Mesâili'l-Hükemâ Levâmi'u'd-Dekāik fi Tercemeti Mecâmi'i'l-Hakāik: Mecâmi'u'l-Hakâik Tercümesi*.

Ahmed Hamdi Shirvani was sent to India as a consul by Sultan Abdulhamid II in 1878. In this travelogue, which contains his impressions of the places he visited during his trip to India, Shirvani conveyed the cities he visited, the people he met and the events he witnessed by saying "I was sent to India by Sultan Abdulhamid with an extraordinary mission". After leaving Istanbul, the traveller went through Izmir to Egypt, then to Suez and Aden, and finally to Bombay. Shirvani, who explained all his impressions in a lively style in his travel book; he described the daily lives of people in India, Afghanistan and Swat, their plain and simple lives, places of worship and rituals adopted by the people there.

In this study, the remarkable impressions of Ahmed Hamdi Shirvani, who travelled to India, Afghanistan and Swat on an official mission by the Ottoman government, will be cited. In addition, it is aimed to convey the attractive aspects of a culture consisting of various elements, which can be described as 'foreign' for its period, with all transparency from the eye of an Ottoman bureaucrat.

Keywords: Ahmad Hamdi Shirvani, India, Swat, Afghanistan, travel book.

11 Assist. Prof., Istanbul University, Faculty of Letters, Department of Eastern Languages and Literatures, Department of Arabic Language and Literature, İstanbul, Türkiye, E-mail: leyla.yakupoglu@istanbul.edu.tr, ORCID: 0000-0003-1236-2888.

AHMED HAMDİ ŞİRVÂNÎ'NİN *HİNDİSTAN, SVAT VE AFGANİSTAN SEYAHATNAMESİ*'NE DAİR BİR DEĞERLENDİRME

Özet: Hem bir ilim adamı hem de Osmanlı dönemi bürokratlarından olan Ahmed Hamdi Şirvânî, 1831 yılında Şirvân'da doğmuştur. Arap, Fars ve Fransız dilini konuşup yazacak ve bu dillerde tercüme faaliyetleri yürütecek kadar yetkinliğe sahip olan Ahmed Hamdi, 1855'te İstanbul'a gelmiştir. Okullarda muallimlik ve farklı kademelerde idarecilik yapmıştır. 1890 yılında İstanbul'da vefat etmiştir.

Osmanlı dönemi âlimi olarak vasıflandırabileceğimiz Ahmed Hamdi'nin; *Levâmi'u'd-Dekāik fî Tercemeti Mecâmi'i'l-Hakāik*, *Mukaddime-i Mantık*, *Türkçe Muhtasar Usûl-i Fıkıh*, *Seyahatnâme*, *Tercüme-i Makāmât-ı Harîrî*, *Usûl-i Coğrafya* ve *Makāletü'l-Urefâ fî Mesâili'l-Hükemâ Levâmi'u'd-Dekāik fî Tercemeti Mecâmi'i'l-Hakāik: Mecâmi'u'l-Hakâik Tercümesi* adlı çalışmalarıyla literatüre önemli katkılar sağladığı görülmektedir.

Ahmed Hamdi Şirvânî, 1878 yılında Sultan II. Abdülhamid tarafından konsolos olarak görevlendirilerek Hindistan'a gönderilmiştir. Hindistan seyahati esnasında uğradığı yerlere dair izlenimlerini ihtiva eden bu seyahatnamesinde Şirvânî, "Sultan Abdülhamit tarafından fevkalade bir vazife ile Hindistan'a gönderildim" diyerek uğradığı şehirleri, buralarda görüp tanıştığı kişileri ve gözlemlediği olayları aktarmıştır. İstanbul'dan ayrıldıktan sonra İzmir üzerinden Mısır ve ardından Süveyş ve Aden'e geçen seyyah son olarak Bombay'a gitmiştir. Tüm izlenimlerini seyahatnamesinde canlı bir üslupla anlatan Şirvânî; Hindistan, Afganistan ve Svat'taki insanların günlük yaşamlarını, sade ve basit hayatlarında yiyip içtiklerini, oradaki insanların benimsedikleri farklı dinleri, ibadethaneleri ve ritüellerine kadar pek çok şeyi adeta resmeder şekilde ifade etmiştir.

Bu çalışmada da Osmanlı hükümeti tarafından resmî bir görevle Hindistan, Afganistan ve Svat'a seyahat eden Ahmed Hamdî Şirvânî'nin mezkûr bölgelere dair dikkat çekici izlenimlerine yer verilecektir. Ayrıca dönemi için 'yabancı' olarak nitelendirilebilecek ve muhtelif unsurlardan oluşan bir kültürün cezbedici yönlerinin Osmanlı bürokratının gözünden tüm şeffaflığıyla aktarılması amaçlanmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Ahmed Hamdi Şirvânî, Hindistan, Svat, Afganistan, seyahatname.

CULTURAL DIVERSITY OF TÜRKİYE: IN THE CONTEXT OF URDU TRAVELOGUES

RUKHSANA BIBI[12]

Abstract: The description of Turkish civilization and culture found in the travelogues of Türkiye in Urdu includes the hospitality of the Turks, the love of the Arabic language, clothing, the art of calligraphy, the revival of Eastern traditions, the description of the economic thinking of the Turks, the cleanliness of the Turks. The description of Turkish society customs and traditions, distaste for Western civilization, Turkish architecture, modern media are found, as well as the literary events in Türkiye are also specially mentioned. At the same time, the history of the Turks has also been made a subject. These topics will be examined in this paper. In this context, the travelogues of Türkiye in Urdu will also be mentioned.

Keywords: Turkish culture, cultural diversity, Urdu travel books, civilization.

TÜRKİYE'NİN KÜLTÜREL ÇEŞİTLİLİĞİ: URDUCA SEYAHATNAMELER BAĞLAMINDA

Özet: Urdu dilinde yazılmış Türkiye ile ilgili seyahatnamelerde yer alan Türk uygarlığı ve kültürünün tasviri, Türklerin misafirperverliğini, Arap diline olan sevgisini, giyim kuşamını, hat sanatını, Doğu geleneklerinin dirilişini, Türklerin ekonomik düşüncesini ve Türklerin temizliğini içermektedir. Türk toplumunun örf ve adetlerinin tasvirinde Batı medeniyetini beğenmeme, Türk mimarisi, modern medya gibi içerikler yer almaktadır. Bunların yanında Türkiye'deki edebi olaylara özel olarak değinilmiştir. Aynı zamanda Türklerin tarihi de konu olmuştur.

Bu makalede bahsi geçen konular incelenecek olup Urdu dilindeki Türkiye seyahatnamelerine de yer verilecektir.

Anahtar Kelimeler: Türk kültürü, kültürel çeşitlilik, Urduca seyahatnameler, medeniyet.

12 Dr., GCWUF, Urdu Department, Faisalabad, Pakistan, Email: rukhsanabaloch@gcwuf.edu.pk ORCID ID: 000000026931680.

THE INFLUENCE OF THE TURKISH REVOLUTION ON THE INDIAN INDEPENDENCE MOVEMENT

ESRA ALTAY[13]

Abstract: The process of change and transformation, which came to the fore and started in the Ottoman Empire in the 19th century, it went through a new stage with the proclamation of the Constitutional Monarchy in 1908. The 1908 Young Turk Revolution, which asserted to a constitutional order, also paved the way for Atatürk's revolutions that would take place for the newly established Republic of Türkiye which was established after the Lausanne Peace Treaty, signed on July 24, 1923, which ended the Turkish War of Independence. The Turkish Revolution, which was the result of the national liberation movement in Türkiye that started against Western imperialism, had a permanent effect on the independence movement that emerged in India and it provided the inspiration for the rebellion against the existing British colony among both Muslims and Hindus. Although they did not take place in the same period and they used a different method for their national liberties, the ultimate aim of these two revolutions, which had the characteristics of the societies in which they were born, was to abolish colonialism.

In this study, it will be focused on how Türkiye and India, which are politically different, led to the awakening of the national consciousness of the Asian peoples and how the Turkish Revolution set a precedent for the Indian independence movement.

Keywords: Turkish Revolution, Indian Independence Movement, Freedom, Imperialism.

TÜRK DEVRİMİ'NİN HİNDİSTAN BAĞIMSIZLIK HAREKETİNE ETKİSİ

Özet:19. yüzyılda Osmanlı Devleti'nde gündeme gelen ve başlayan değişim ve dönüşüm süreci 1908 yılında II. Meşrutiyet'in ilanı ile yeni bir merhaleye geçmiştir. Anayasal bir düzene geçmeyi ileri süren 1908 Jön Türk Devrimi, Türk Kurtuluş Savaşı'nı nihayete erdiren 24 Temmuz 1923 tarihinde imzalanan Lozan Barış Antlaşması'nın ardından yeni kurulan Türkiye Cumhuriyeti için gerçekleşecek olan Atatürk devrimlerinin de yolunu açmıştır. Batı emperyalizmine karşı başlayan Türkiye'deki ulusal kurtuluş hareketinin sonucu olan Türk Devrimi, Hindistan'da ortaya çıkan bağımsızlık hareketi üzerinde de kalıcı bir etki yapmış ve hem Müslüman hem de Hinduların arasında mevcut Britanya sömürgesine başkaldırıda esin kaynağı olmuştur. Aynı dönemde gerçekleşmemelerine ve ulusal özgürlükleri için farklı bir yöntem kullanmalarına rağmen doğdukları toplumlara özgü niteliklere sahip olan bu iki devrimin nihai amacı sömürgeciliği ortadan kaldırmaktı.

Bu çalışmada, siyasal açıdan farklı olan Türkiye ve Hindistan'ın Asya halklarının ulusal bilincinin uyanmasına ne şekilde öncülük ettiği ve Türk Devrimi'nin Hindistan bağımsızlık hareketi üzerinde emsal teşkil ettiği hususlar üzerinde durulacaktır.

Anahtar Kelimeler: Türk Devrimi, Hindistan Bağımsızlık Hareketi, Özgürlük, Emperyalizm

13 Research Assistant, Istanbul University, Department of Arabic, Istanbul-Türkiye, E-mail: esrayakupoglu1988@gmail.com, ORCID ID: 0000-0003-3984-0771.

THE OTTOMAN EMPIRE AND THE INDIAN SUBCONTINENT: IN THE CONTEXT OF THE CALIPHATE MOVEMENT

MUHAMMAD USMAN ALI[14]

The history of Turkey spans almost 4000 years. Turks have spawned numerous great civilizations throughout this long history. The inhabitants of the subcontinent enjoyed close ties with the Turks both in the Pre-Islamic and Post-Islamic eras. The Huns are one of the ancient nations of the Turks who came to the subcontinent in the 8th century BC. After Islam, the Turks founded the Seljuk Empire, which oversaw various Turkish tribes as a consequence of which the Ottoman Empire was formed. With the efforts of the valiant men of the Kayi tribe, the Ottoman Empire turned from a dream into reality. Following its journey to ascendancy, as the Ottoman Empire began to decline due to the hidden conspiracies of the west and internal weaknesses, the inhabitants of the Indian subcontinent at that time became extremely anxious. This state of distress unified the people of the Indian subcontinent on a platform that gave birth to the Caliphate Movement. The people of the subcontinent gave their full support to this movement. Both Muslims and non-Muslims participated in this endeavor.

This research paper covers all the motivations that encouraged the people of this region to become a part of the Caliphate Movement and play a role in the Ottoman Empire's survival. The paper also covers the religious, political, and social aspects of the Caliphate Movement while also attempting to examine the deep connection between these two regions.

Keywords: Ottoman Empire, Turks, Indian Subcontinent, Hun Turks, Caliphate Movement

HİLAFET HAREKETİ BAĞLAMINDA OSMANLI DEVLETİ VE HİNT ALT KITASI

Türkiye, yaklaşık dört bin yıllık bir geçmişe sahiptir. Bu uzun tarih diliminde birçok medeniyet ile münasebetleri olmuş ve yakın ilişkiler kurmuşlardır. Gerek İslam'dan önce ve gerek İslam'dan sonra Türklerin yakın ilişki kurdukları medeniyetlerin başında Hint Alt kıtası gelmektedir. Hint Alt kıtası ile ilişkilerin temeli ise Hunlara dayanır. MÖ 8. yüzyılda alt kıtaya gelen Türkler, Hint Alt kıtasının eski milletlerinden biridir. Türkler, İslamiyet'ten sonra çeşitli Türk boylarını himaye eden Selçuklu İmparatorluğu'nu kurmuş ve Selçuklu devletinin yıkılmasından sonra cihanşümul bir devlet olan Osmanlı Devleti'ni meydana getirmişlerdir. Kayı boyunun yiğitlerinin çabalarıyla Osmanlı Devleti bir hayalden gerçeğe dönüşmüştür. Osmanlı Devleti yükseliş serüvenini tamamladıktan sonra, Batı'nın gizli komploları ve iç zayıflıkları nedeniyle gerilemeye başladığı dönemde Hint alt kıtası sakinleri aşırı endişeye düşmüştür. Osmanlı'daki huzursuzluk Hint alt kıtası halkını, Hilafet Hareketi etrafında toplanmasını sağlamıştır. Hint Alt kıtasını bu platformda bir araya getirmiştir. Hem Müslümanlar hem de gayrimüslimler bu harekete katılmışlardır. Böylelikle alt kıta halkı yekvücut halde bu harekete tam destek vermiştir.

Bu araştırma makalesi, bu bölgedeki insanları Hilafet hareketinin bir parçası olmaya ve Osmanlı İmparatorluğu'nun bekası için rol oynamaya teşvik eden tüm motivasyonları kapsamaktadır. Makale aynı zamanda Hilafet Hareketi'nin dinî, siyasî ve sosyal yönlerini de kapsamakta ve bu iki bölge arasındaki derin bağı keşfetmeye çalışmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Osmanlı Devleti, Türkler, Hint Alt Kıtası, Hun Türkleri, Hilafet Hareketi

14 PHD Scholar at Department of Philosophy and Religious Sciences, Istanbul University, Türkiye, Email: usmanali155@yahoo.com.

AN EVALUATION OF THE CURRICULA OF URDU LANGUAGE AND LITERATURE AND PERSIAN LANGUAGE AND LITERATURE DEPARTMENTS IN TERMS OF FOREIGN LANGUAGE TEACHING IN TÜRKİYE

İSMAİL SÖYLEMEZ[15]

Abstract: In this study, the curricula of the department of Urdu language and literature and Persian language and literature in Turkish universities will be examined in terms of language teaching methods and techniques.

Urdu and Persian are two languages, that belong to the Indo-European language family and are spoken in Türkiye's common culture and belief geography, and they have close and serious similarities. There are various similarities and affinities in the historical development process of Urdu language and literature and Persian language and literature in Türkiye. The establishment and historical development processes of Urdu language and literature and Persian language and literature departments in Turkish universities also show great similarities and even overlap sometimes.

While the departments of Urdu language and literature provide service in three universities in Türkiye, namely Ankara, Istanbul and Selçuk, the departments of Persian language and literature actively provide education in six universities in Türkiye, these are Ankara, Istanbul, Atatürk, Selçuk, Artuklu and Kırıkkale universities. On the other hand, Persian language and literature departments have been established within thirteen universities, but they have not started to admit students yet.

When curricula of both fields are examined, it is seen that the curricula consist of two components as language and literature. While under the title of language, grammar and translation studies are conducted, in the literature section, studies such as literary text analyses, literary knowledge and theories, literary arts and literary history are carried out.

This study aims to examine to what extent these two departments, which were established depending on the tradition of classical philology, take into account the needs of modern philology and modern language teaching methods and techniques while creating their curricula. The study also aims to analyze whether the levels and principles in the European language portfolio are taken as a basis and the language proficiency of the graduates is formed in this direction or not. In line with the findings reached, suggestions will be made for the elimination of curriculum deficiencies and language teaching strategy, if any.

Keywords: Urdu language and literature, Persian language and literature, curriculum, language teaching.

TÜRKİYE'DEKİ URDU DİLİ VE EDEBİYATI İLE FARS DİLİ VE EDEBİYATI BÖLÜM MÜFREDATININ YABANCI DİL ÖĞRETİMİ AÇISINDAN DEĞERLENDİRİLMESİ

Özet: Bu çalışmada Türkiye üniversitelerindeki Urdu dili ve edebiyatı ile Fars dili ve edebiyatı bölümlerinin müfredatı dil öğretimi yöntem ve teknikleri açısından incelenecektir.

Urduca ve Farsça, Hint-Avrupa dil grubunda yer alan ve Türkiye'nin ortak kültür ve inanç coğrafyasında konuşulmakta olan birbirine yakın ve ciddi benzerlikleri olan iki dildir. Urdu dili ve edebiyatı ile Fars dili ve edebiyatının Türkiye'deki tarihî gelişim sürecinde de çeşitli benzerlikler ve yakınlıklar bulunmaktadır. Türkiye üniversitelerinde Urdu dili ve edebiyatı ile Fars dili ve edebiyatı bölümlerinin kuruluşu ve tarihî gelişim süreci de büyük benzerlikler göstermekte ve hatta yer yer aynılaşmaktadır.

15 Assoc. Prof. İnonü University, School of Foreign Languages, Persian Unit, Malatya, Türkiye, e-mail: ismail.soylemez@inonu.edu.tr, ORCID ID: 0000-0001-7000-3686.

Urdu dili ve edebiyatı bölümü Türkiye'de Ankara, İstanbul ve Selçuk olmak üzere 3 üniversitede hizmet vermekte iken Fars dili ve edebiyatı bölümü ise Türkiye'de Ankara, İstanbul, Atatürk, Selçuk, Artuklu ve Kırıkkale üniversitelerinde olmak üzere 6 üniversitede aktif olarak eğitime devam etmektedir. Öte yandan 13 üniversite bünyesinde ise Fars dili ve edebiyatı bölümleri kurulmuş olmakla beraber henüz öğrenci alımına başlanmamıştır.

Her iki alan müfredatı incelendiğinde müfredatın dil ve edebiyat başlığı altında iki gruptan oluştuğu görülmektedir. Dil başlığı altında, gramer ve çeviri çalışmaları yapılırken, edebiyat başlığı altında, edebî metin incelemeleri, edebiyat bilgi ve teorileri, edebî sanatlar ve edebiyat tarihi gibi çalışmalar yapılmaktadır.

Bu çalışmada klasik filoloji geleneğine bağlı olarak kurulan bu iki bölümün müfredat oluştururken modern filolojinin ihtiyaçlarını ne oranda gözettiği, bu bölümlerde modern dil öğretim yöntem ve tekniklerinin ne oranda dikkate alındığı incelenmeye çalışılacaktır. Öte yandan Avrupa dil portfolyosunda bulunan seviye ve ilkelerin, esas alınıp alınmadığı ve bu doğrultuda mezunların dil yeterliliklerinin oluşup oluşmadığı analiz edilmeye çalışılacaktır. Ulaşılan tespitler doğrultusunda varsa müfredat eksikliklerinin giderilmesine ve dil öğretim stratejisine yönelik önerilerde bulunulacaktır.

Anahtar Kelimeler: Urdu dili ve edebiyatı, Fars dili ve edebiyatı, müfredat, dil öğretimi.

HISTORY OF ISTANBUL IN THE CONTEXT OF URDU TRAVELOGUES

JAMILA GUL[16]

Abstract: More or less all Urdu travelogues have some reference to the history of the Turks. Each travel writer has compiled the history of the Turks in his own style and that is why travel books are known as historical document. If you read the Urdu travelogues about Turks, you will be fully aware of the history of the Turks, but also the geography of Turkey and the customs, lifestyle, culture and social, political and economic conditions of the Turks.

In fact, a travelogue is a story about a traveler's travels based on his observations, experiences and information. However, it also reflects the historical, cultural life of a region or country. Numerous travelogues about Turkey have been written in Urdu. Turkish and Turkish civilization is present in these travelogues in full splendor. By studying these travelogues we can get to know the Turkish nation and Turkish civilization.

The history of Istanbul, its names, its kings, the rule of the Romans and the Byzantine rule, the construction of the Hagia Sophia in this city and then the conquest of this city by Sultan Fatih in an amazing way, the Ottoman period and their conquests and constructions. Wars, their existence, their problems, politics and society and culture, information on every aspect and every dimension in Urdu travel books. This article seeks to explore the history of the famous Turkish city and former capital of Istanbul from Urdu travelogue.

Keywords: Turkish, travelogues, Fatih Sultan Mehmet, Urdu language, Ottoman Empire.

URDUCA SEYAHATNAMELER BAĞLAMINDA İSTANBUL'UN TARİHİ

Özet: Hemen hemen neredeyse tüm Urduca seyahatnamelerde Türklerin tarihine az da olsa muhakkak değinilmiştir. Her seyahatname yazarı Türklerin tarihini kendi tarzında derlemiş ve bu sebeple seyahatnameler tarihi bir belge olarak addedilmiştir. Türklerle ilgili Urduca seyahatnameleri okunduğunda, Türklerin tarihinin, aynı zamanda Türkiye'nin coğrafyasının ve onların geleneklerinin, yaşam tarzlarının, kültürünün ve sosyal, politik ve ekonomik koşulları hakkında geniş bilgiye sahip olunabilir.

Aslında bir seyahatname, bir gezginin gözlemlerine, deneyimlerine ve bilgilerine dayanan bir hikâyedir. Bununla birlikte, aynı zamanda bir bölgenin veya ülkenin tarihini ve kültürel yaşamını yansıtır. Urdu dilinde Türkiye hakkında çok sayıda seyahatname yazılmıştır. Türkiye ve Türk medeniyeti bu seyahatnamelerde tüm ihtişamıyla mevcuttur. Bu seyahatnameleri inceleyerek Türk milletini ve Türk medeniyetini tanımak mümkündür.

İstanbul'un tarihi, isimleri, kralları, bu şehirde Romalıların egemenliği ve Bizans yönetimi, Ayasofya'nın inşası ve daha sonra bu şehrin Sultan Fatih tarafından inanılmaz bir şekilde fethi, Osmanlı dönemi ve fetihleri ile yapıtları, o dönemdeki savaşlar ve sorunlar, siyaset, toplum ve kültür Urduca gezi kitaplarında her yönüyle ve her boyutta bilgi içermektedir. Bu makale, ünlü Türk şehri ve eski bir başkent olan İstanbul'un tarihini Urduca seyahatnamelerden keşfetmeyi amaçlamaktadır.

Anahtar Kelimeler: Türk, seyahatname, Fatih Sultan Mehmet, Urdu dili, Osmanlı Devleti.

16 Dr., Sarhad University, Abbottabad, Pakistan.

TRACES OF TURKISH CULTURE IN IQBAL'S WORLD OF THOUGHT

CELAL SOYDAN[17]

Abstract: When we look at Iqbal's works, we see that he frequently talks about Turkish culture and Turkish history. Ikbal, who attaches great importance to national dynamism, is aware of the dynamic potential of Turkish culture and civilization. The Turkish nation is a nation that has won important victories in the cultural field as well as on the battlefields. In his conferences, Iqbal examines the innovative views and solution proposals of Turkish intellectuals in depth. Iqbal, who considers the attempt to realize the Islamic Renaissance seen in Ottoman period intellectual figures such as Halim Sabit, Said Halim Pasha, Seyyid Bey and Ziya Gökalp as necessary and appreciates it, is of the opinion that this can be an example for other Islamic countries.

Especially during Iqbal's lifetime, the Turkish nation was facing great tests in both the political and cultural fields. Despite all the negative developments, it was a period when the Turkish people wrote epics in the name of independence and freedom with the Battles of Çanakkale, Sakarya and Dumlupınar. While the Turkish nation continues its struggle to eliminate external threats to its independence, it also continues its renewal efforts. Because of this profound potential, Iqbal saw the Turkish nation as an exemplary nation for Muslim nations both today and for the future and watched it carefully in every aspect.

Keywords: Muhammad Iqbal, Ottoman, Turkish, Culture, History

İKBAL'İN DÜŞÜNCE DÜNYASINDA TÜRK KÜLTÜRÜNÜN İZLERİ

Özet İkbal'in eserlerine bakıldığında sıklıkla Türk kültürü ve Türk tarihinden bahsettiğini görürüz. Zira ulusal dinamizme büyük önem atfeden İkbal, Türk kültür ve medeniyetinin dinamik bir potansiyel taşıdığının farkındadır. Türk ulusu savaş meydanlarında olduğu kadar kültürel alanda da önemli zaferler kazanmış bir ulustur. İkbal, Konferanslarında Türk fikir adamlarının yenilikçi görüşlerini ve çözüm önerilerini derinlemesine inceler. Halim Sabit, Said Halim Paşa, Seyyid Bey, Ziya Gökalp gibi Osmanlı dönemi entelektüel şahsiyetlerde görülen İslam Rönesans'ını gerçekleştirme girişimini gerekli gören ve takdirle karşılayan İkbal, bunun diğer İslam ülkelerine örnek olabileceği kanaatindedir.

Özellikle İkbal'in yaşadığı dönemdeki Türk ulusu hem siyasi hem kültürel alanda büyük sınavlar vermekteydi. Tüm olumsuz gelişmelere rağmen Türk halkının Çanakkale, Sakarya, Dumlupınar Muharebeleriyle bağımsızlık ve hürriyet adına destanlar yazdığı bir dönemdir. Türk ulusu bağımsızlığına yönelen dış tehditleri bertaraf etme mücadelesi sürdürürken bir yandan da yenilenme çalışmalarını sürdürmektedir. İşte bu derin potansiyelinden dolayı İkbal Türk ulusunu hem günümüz hem de gelecek için Müslüman uluslar için örnek bir ulus olarak görmüş ve onu her yönüyle dikkatle izlemiştir.

Anahtar Kelimeler: Muhammed İkbal, Osmanlı, Türk, Kültür, Tarih

17 Prof. Dr., Istanbul University, Department of Urdu, Istanbul, Türkiye, E-mail: celal.soydan@istanbul.edu.tr, ORCID: 0000-0001-9674-6090.

PAKISTAN'S POLITICAL RELATIONS WITH TÜRKİYE IN EARLY YEARS

DAVUT ŞAHBAZ[18]

Abstract: Türkiye and Pakistan are described as two allies that provide unconditional military, political, economic, social and educational support to each other in the national and international arenas from the moment official political contacts are established. The beginning of the bond of friendship between Pakistanis and Turkish can be traced back to the cultural accumulations of Indian Muslims, who formed the ideological infrastructure that established Pakistan, and Turks, who established strong states in India for centuries and ruled this region. On the other hand, ıt is necessary to evaluate the diplomatic relations between Türkiye and Pakistan as of 14 August 1947, the date of establishment of Pakistan. Both countries established under the difficult conditions and spent early years preoccupied with various domestic and foreign issues. For this reason, the establishment of close and official diplomatic relations between the two countries has been delayed. Türkiye recognized Pakistan shortly after Pakistan was established in 1947 and appointed an ambassador to Pakistan soon after. After the first years when the founder of Pakistan, Muhammad Ali Jinnah, personally led the development of the political relations of the two countries, the multi-faceted relations developed by the two countries gradually turned into a disinterested and systematic habit, independent of people and dates. Especially during the first military rule of Pakistan, the bilateral relations, which were brought to the top with the directives of Eyub Khan, have taken on a quality that continues with increasing efficiency in the period that has passed until today.

In this study, the development of diplomatic relations between Pakistan and Türkiye in the first years of Pakistan's establishment will be examined within the framework of official speeches and visits, and the basic developments that paved the way for the formation of the strong bond between the two countries today will be discussed.

Keywords: Pakistan, Türkiye, Politic Relations.

PAKİSTAN'IN İLK YILLARINDA TÜRKİYE İLE POLİTİK İLİŞKİLERİ

Özet: Türkiye ve Pakistan, resmi siyasi temasların kurulduğu andan itibaren ulusal ve uluslararası arenada birbirlerine koşulsuz askeri, siyasi, ekonomik, sosyal ve eğitsel destek sağlayan iki müttefik olarak tanımlanmaktadır. Pakistanlılar ve Türkler arasındaki dostluk bağının başlangıcı, Pakistan'ı kuran ideolojik altyapıyı oluşturan Hindistanlı Müslümanlar ile yüzyıllar boyunca Hindistan'da güçlü devletler kuran ve bu bölgeye hâkim olan Türklerin kültürel birikimlerine kadar uzanabilir. Öte yandan Pakistan'ın kuruluş tarihi olan 14 Ağustos 1947 itibariyle Türkiye ile Pakistan arasındaki diplomatik ilişkileri değerlendirmek gerekir. Her iki ülke de zor şartlar altında kurulmuş ve ilk yıllarını çeşitli iç ve dış meselelerle meşgul olarak geçirmiştir. Bu nedenle iki ülke arasında yakın ve resmi diplomatik ilişkilerin kurulması ertelenmiştir. Türkiye, Pakistan'ın 1947'de kurulmasından kısa bir süre sonra Pakistan'ı tanımış ve kısa süre içinde Pakistan'a bir büyükelçi atamıştır. Pakistan'ın kurucusu Muhammed Ali Cinnah'ın iki ülkenin siyasi ilişkilerinin gelişmesine bizzat öncülük ettiği ilk yıllardan sonra, iki ülke tarafından geliştirilen çok yönlü ilişkiler, giderek insanlardan ve tarihlerden bağımsız, çıkarsız ve sistematik bir alışkanlığa dönüşmüştür. Özellikle Pakistan'ın ilk askeri yönetimi sırasında Eyub Han'ın direktifleri ile zirveye taşınan ikili ilişkiler, günümüze kadar geçen süreçte artan bir verimlilikle devam eden bir nitelik kazanmıştır.

Bu çalışmada, Pakistan'ın kuruluşunun ilk yıllarında Pakistan ile Türkiye arasındaki diplomatik ilişkilerin gelişimi, resmi konuşmalar ve ziyaretler çerçevesinde incelenecek ve günümüzde iki ülke arasında var olan güçlü bağa zemin hazırlayan temel gelişmeler işlenecektir.

Anahtar Sözcükler: Pakistan, Türkiye, Politik İlişkiler

18 Assoc. Prof. Dr., Ankara University Faculty of Language and History-Geography, Department of Eastern Languages and Literatures, Sub-Department of Urdu. dsahbaz@ankara.edu.tr ORCID ID: 0000-0002-0236-2908.

REFLECTIONS OF THE OTTOMAN CALIPHATE IN URDU POETRY

WALAA JAMAL EL-ESSEILY[19]

Abstract: It is said that literature is a mirror of life and poetry in particular is the face of human feelings and emotions. And we also know that life itself is a great event in history. Or it is said that it is the source of the history of this universe. In such a case, how is it possible that literature loses the right to be called the excess of history. That is why some people say that literature is a beautiful cradle of our history. In which all the events and accidents of life, the rise and fall of civilization, and the situation of peace and war, the emotions of love and hatred, and all the incidents of exploitation and oppression can be seen clearly. But in a subtle way.

The Ottoman Empire or the Ottoman Caliphate was a Muslim empire that lasted from 1299 to 1922 and was ruled by Turks. At its height (16th-17th centuries), the empire spanned three continents and controlled much of Southeastern Europe, the Middle East, and North Africa. In the border of this great empire, the Strait of Gibraltar in the west, the Caspian Sea and the Gulf of Persia in the east, and the borders of Austria in the north, Slovakia and Crimea (presently in Maine) extended to Sudan, Somalia and Yemen in the south.

There was a total of 37 rulers from Sultan Usman to Sultan Abdul Majeed II. Finally, in the last period of decline, the Turkish revolutionaries occupied the Straits and Istanbul and announced the end of the Ottoman Empire on November 1922 left and was formally annexed to the Turkish Republic on July 24, 1923 under the Treaty of Lausanne. A few months later, on March 3, 1924, the end of the Caliphate was announced. Sultan Abdul Majeed II was the last caliph of the Muslims.

In the First World War, the Allies, namely Great Britain, America, France, etc. won and the Turks and Germans had to eat. The Allies divided the Ottoman Empire into co-ops under the pretext of the Warsaw Pact and in this way the signs of the end of the Ottoman Caliphate were created. This situation especially angered the Indian Muslims and caused a wave of anger among them against the British. So he formed the Khilafat Committee to help the Turks and protect the Khilafat and started a pan-Indian people's movement. To save this system of caliphate in India Muhammad Ali Johar, Shaukat Ali, Abul Kalam Azad, Hasrat Mohani, Maulana Abdul Bari etc. were the spirit of this movement. He organized a meeting in Amritsar during December 1919 in which leading leaders of Congress Muslim League and Jamiat participated.

The Urdu poetry was in keeping with the defensive wars of the Ottomans, and with the gift of youth and the continuation of the conflict between the Ottomans and the Europeans, it was as good as ever. Urdu poet's make references in their writings to the historical, religious, social, cultural or political events that took place in their time, those references become historical. Then, either a hint is given to them or the event is given a different colour with the help of a symbol. They were engaged in the caliphate, and stayed with it even in its worst times; according to the symbol of Islamic unity, and the gathering of all tribes associated with Islam.

Keywords: Ottoman Empire, caliphate, Urdu poetry, Türkiye, Turks.

19 Dr. Ain Shams University, Department of Urdu, Cairo, Egypt.

OSMANLI HİLAFETİNİN URDU ŞİİRİNE YANSIMASI

Özet: Edebiyatın, hayatın bir aynası ve özellikle de şiirin insana ait duygu ve düşüncelerin yansıması olduğu dile getirilir. Ayrıca yaşam başlı başına tarihte büyük bir olgu olarak karşımıza çıkar. Yahut bu evrenin, tarihin kaynağı olduğu da söylenir. Bu yüzden bazı kimseler edebiyatın, tarihimizin güzel bir beşiği olduğunu iddia eder. Edebiyat, insan hayatındaki tüm olay ve hadiselerin, bir medeniyetin yükseliş ve çöküşünün, savaş ve barışın, sevgi ve nefretin, sömürü ve baskının en ince ayrıntısına kadar müşahede edilebildiği bir alandır.

Osmanlı İmparatorluğu veya Osmanlı Hilafeti, 1299'dan 1922'ye kadar süren ve Türkler tarafından idare edilen Müslüman bir imparatorluktu. İmparatorluğun en şaşalı dönemi olan 16. ve 17. yüzyıllarda nüfuzu üç kıtaya yayılmış; Güneydoğu Avrupa, Orta Doğu ve Kuzey Afrika'nın büyük bir bölümünü hâkimiyeti altına almıştı. Bu büyük imparatorluğun sınırları Batı'da Cebelitarık Boğazı, doğuda Hazar Denizi ve İran Körfezi, kuzeyde Avusturya, Slovakya ve Kırım, güneyde Sudan, Somali ve Yemen'e kadar uzanmaktaydı.

Osmanlı İmparatorluğu'nun Osman Gazi ve Sultan II. Abdülmecid'e kadar toplam 37 hükümdarı olmuştu. Çöküş döneminin ardından işgalciler Türk boğazlarını ve İstanbul'u işgal etti, 1922 yılının Kasım ayında Osmanlı saltanatı kaldırıldı ve Osmanlı İmparatorluğu resmen sona ermiş oldu. 24 Temmuz 1923'te Lozan Antlaşması ile Osmanlı Devleti hukuki olarak yerini Türkiye Cumhuriyeti'ne bırakmıştır. Bu tarihten birkaç ay sonra 3 Mart 1924'te hilafet de kaldırıldı. Yani Sultan II. Abdülmecid Müslümanların son halifesi oldu.

I. Dünya Savaşı'nı Büyük Britanya, Fransa ve Amerika'dan oluşan İtilaf Devletleri kazanmış, Almanya ve Osmanlı mağlup olmuştu. Varşova Paktında alınan kararlar ve hilafetin kaldırılması Hintli Müslümanları kızdırmış, bu durum İngilizlere karşı bir öfke dalgasının ortaya çıkmasına sebep olmuştu. Hintli Müslümanlar, Türklere yardım etmek ve hilafetin kaldırılmasını önlemek için yeni bir hilafet heyeti kurdu ve bir pan-Hint halk hareketi başlattılar. Hindistan'da halifeliğin devamını sağlamak için Muhammed Ali Cevher, Şevket Ali, Ebu'l-Kelâm Âzâd, Hasret Mohani, Mevlâna Abdulbârî gibi bazı şahsiyetler öncü oldular. 1919 yılının Aralık ayında Amritsar'da Müslüman Birliği Komitesi ve Cemiyeti, önde gelen liderlerin katıldığı bir toplantı düzenledi.

Avrupalılar ve Osmanlılar arasındaki çatışmaların devamı ve gençlerin yardımıyla Urdu şiiri, savunma savaşına olabildiğince uygundu. Urdu şairleri şiirlerinde yaşadıkları dönemde meydana gelen tarihî, dinî, sosyal, kültürel veya siyasî olaylardan bahsederler, bu konular da ilerleyen zamanlarda adeta tarihsel bir kayıt haline gelmiştir. Şiirlerinde birtakım semboller kullanmışlar, hilafet konusunu şiirlerinde çokça işlemişler ve nazmettikleri şiirleri ile en kötü zamanlarında bile hilafeti desteklemekten geri durmamışlardı. Daima İslâm birliğini ve İslâm ile ilgili tüm unsurların bir araya getirilmesini savunmuşlardı.

Anahtar Kelimeler: Osmanlı İmparatorluğu, hilafet, Urdu şiiri, Türkiye, Türkler.

TAREEKH-E FARISHTA: AN IMPORTANT SOURCE OF ISLAMIC HISTORIOGRAPHY OF THE SUBCONTINENT

SALEEM MOHIUDDIN[20]

Abstract: *Gulshan Ibrahimi* written by Muhammad Qasim Hindu Shah Astarabadi, which became popular as *Tarikh e Farishta,* is considered an important source of Islamic historiography in the subcontinent. It is also called the mirror of the Muslim history of the subcontinent. Consisting of twelve chapters and four volumes, this work comprehensively covers the Muslim kingdoms of the subcontinent from the ancient to the seventeenth century, as well as the ancient history of India and Central Asia. It is a mirror of the social, political, literary and linguistic history of an entire era. We can also discover that many important scholars, poets and military figures of this period are of Turkish origin. From Tareekh e Ferishta, we can easily highlight the ancient political, cultural and linguistic connections between Türkiye and the subcontinent.

In the article under review, an attempt will be made to highlight some important facts which are still in need of research.

Keywords: Islamic historiography, Socio-political and Linguistic relations, Turkish-Subcontinental historical relations, Tareekh-e Farishta.

TARİH-İ FİRİŞTE: ALT KITANIN ÖNEMLİ BİR İSLÂM TARİHÇİLİĞİ KAYNAĞI

Özet: *Tarih-i Firişte* ismi ile popüler hale gelmiş olan Muhammed Kasım Hindu Şah Astarabadi tarafından yazılan *Gülşen İbrahimi*, alt kıtada İslâm tarihçiliğinin önemli bir kaynağı olarak kabul edilmektedir. Bu eser aynı zamanda alt kıtanın Müslüman tarihinin aynası olarak da adlandırılmaktadır. 12 bölüm ve dört ciltten oluşan bu eser, antik çağlardan 17. yüzyıla kadar olan alt kıtanın Müslüman krallıklarına ve ayrıca Hindistan ile Orta Asya'nın eski tarihine kapsamlı bir şekilde yer vermektedir. Bütün bir dönemin sosyal, politik, edebi ve dilsel tarihinin bir aynası olarak görülmektedir. Bu dönemin birçok önemli âlimi, şairi ve askeri şahsiyetinin Türk asıllı olduğunu da söyleyebiliriz. *Tarih-i Firişte*'de Türkiye ile alt kıta arasındaki eski siyasi, kültürel ve dilsel bağlantıları kolayca bulabiliriz.

İncelenmekte olan makalede, halen araştırmaya ihtiyaç duyulan bazı önemli gerçekler vurgulanmaya çalışılacaktır.

Anahtar Kelimeler: İslâm tarihçiliği, Sosyo-politik ilişkiler, Türkiye-Alt kıta tarihi ilişkileri, Tarih-i Firişte.

20 Prof., Shri Shivaji College, Department of Urdu, India, E-mail: saleempbn@gmail.com.

MAULANA RUMI AND IQBAL'S SELF-HOOD.

MUHAMMAD ASHRAF KAMAL[21]

Abstract: Maulana Rumi described his philosophical, religious and Qur'anic understaining in his *Masnavi Manawi*. Maulana Rumi's ideas had a profound impact on Asia, especially Persian and Urdu literature. Allama Iqbal had great devotion to Maulana Rumi intellectually and spiritually. That is why Maulana Rumi has a deep influence on Allama Iqbal's thoughts.

There are many thoughts that we see in common with Iqbal and Rumi. And more than many writers and intellectuals, Allama Iqbal has benefited from Maulana Rumi's ideas and thoughts. Belief is seen stronger than scepticism. Both give importance to rational criteria seeing belief in the light of reason. Irfan emphasises reality.

They talk about following the highest principles of religion. They give importance to the habit of thinking. They believe in reason in a careful manner. Both emphasise reason and love emphasising the qualities and feelings of the heart. Talking about the qualities of observation and absorption, they give importance to intuition, emphasising trance. Both reject illusions and consider research as essential to understanding the spirit of religion.

Maulana Rumi changed the meaning of the word 'Khudi' in the sense of the spiritual force of Self. He gave the concept of "self-hood" the central position, and so did Iqbal.

Keywords: Maulana Rumi, Iqbal, Urdu, Persian, Self-hood.

MEVLÂNA VE İKBAL'DE BENLİK

Özet: Mevlâna Rumi felsefi, dini ve Kuran-ı Kerimi anlama yöntemleriyle ilgili görüşlerini *Mesnevi-i Manevisinde* anlatmaktadır. Onun fikirleri Asya'da özellikle Fars ve Urdu edebiyatını derinden etkilemiştir. Allame İkbal fikrî ve manevi açıdan Mevlana'ya derin bir bağlılık duymuştur. Mevlana'nın İkbal üzerinde derin bir etkisi olmasının sebebi de bu bağlılıktır.

Mevlâna ve İkbal'de ortak olan pek çok düşünce karşımıza çıkmaktadır. İkbal Mevlana'nın felsefe ve öğretilerinden pek çok yazardan daha fazla yararlanmıştır. Her ikisinde de şüphecilikten ziyade inanç ön plandadır. Her ikisi de inancı akıl süzgecinden geçirerek rasyonel kriterlere önem vermektedir. İkisi de dinin en yüksek ilkelerini takip etmekten bahseder. Düşünme alışkanlığına önem verirler ve dikkatli bir şekilde akla inanırlar. Gözlem ve özümseme nitelikleri hakkında konuşurken, transa vurgu yaparak sezgiye önem verirler. Her ikisi de yanılsamaları reddeder ve araştırmayı dinin ruhunu anlamak için gerekli görür.

Mevlâna, benliğin manevi gücü anlamında 'Hudi' kelimesinin anlamını değiştirmiş, benlik kavramını merkezi konuma koymuştur. Mevlana'dan etkilenen İkbal de benlik kavramını farklı bir şekilde ele almıştır.

Anahtar Kelimeler: Mevlâna Rumi, İkbal, Urduca, Farsça; benlik.

21 Prof. Dr., Gov. Graduate College, Urdu Department, Bhakkar, Pakistan, E-mail: mashrafkamal@gmail.com, ORCID ID:000-0002-6800-5022.

URDU EDUCATION IN TÜRKİYE

BUSHRA ILIM UDDIN[22]

Abstract: Language played a vital role in the life of human beings, society, and civilization and to promote relations between nation to nation as well. Urdu is rich language by all means and was a symbol of unity among the Muslims of Sub continent before independence of Pakistan. Later it's became a National Language of Pakistan.

Urdu is a power full source of communication outside the country especially in Muslim countries. Chairs of Urdu were working even before the birth of Pakistan. Turkiya is perhaps the first country outside the subcontinent that established a formal setup for the teaching of Urdu language in 1915. Credit goes to Khairi Brother's who belonged to a prominent and distinguished literary and religious of Delhi. After completion of their studies with distinction they took active part in politics as a member of "Young Turks Committee of Union & Progress (CPU). They published papers and launched a propaganda war against the opponents during the 1 World War.

The aim of Urdu teaching in Turkiya was to strengthening the ties between two countries. After a long break in 1950 once again formal efforts to teach said language were started and Urdu language was reintroduced in Ankara University.

In this article scholar describe and highlight the importance and history of Urdu education in Turkiya with different references.

Key Words: Language, Urdu, Turkiya, Subcontinent, Relations, World War.

TÜRKİYE'DE URDU DİLİ EĞİTİMİ

Özet: Dil insan yaşamında, toplum ve uygarlığın gelişiminde ve medeniyetlerin birbirleriyle etkileşiminde hayati bir rol oynar. Urdu dili elbette zengin bir dildir ve Pakistan'ın bağımsızlığından önce alt kıta Müslümanları arasında birliğin simgesi olarak addedilirdi. Daha sonra Pakistan'ın ulusal ve resmi dili haline geldi.

Urdu dili, sadece Pakistan'da değil özellikle nüfusunun çoğunluğu Müslüman olan ülkelerde de güçlü bir iletişim kaynağıdır. Urdu dili bölümleri Pakistan'ın kuruluşundan önce de faaliyet gösteriyordu. Türkiye 1915'te Urdu dilinin öğretimi için resmi bir sistemin kurulduğu alt kıta dışında yer alan ilk ülkedir. Tam da burada Delhi'nin önde gelen ve seçkin ailesine mensup Hayri kardeşleri zikretmek gerekir. Eğitimlerini başarıyla tamamlamalarının ardından 'Jön Türkler İttihad ve Terakki Cemiyeti' üyesi olarak siyasette aktif rol oynarlar. I. Dünya savaşı sırasında muhaliflere karşı gazeteler yayınlayarak propaganda savaşı başlatırlar.

Türkiye'deki Urdu dili öğretimin amacı ise iki ülke arasındaki bağları güçlendirmekti. Uzun bir dönemin ardından 1950'de Urdu dilini öğretmek için yeniden resmi irtibatlar kurulur ve Ankara Üniversitesi DTCF'de Urdu Dili kürsüsü açılır.

Bu çalışmada da Urdu dili eğitiminin Türkiye'deki tarihçesi farklı referanslarla açıklanmaya ve dilin önemi vurgulanmaya çalışılacaktır.

Anahtar Kelimeler: Dil, Urduca, Türkiye, alt kıta, ilişkiler, dünya savaşı.

22 Dr., Government College Women University, Faisalabad, Pakistan, Email: scholarphd2015@hotmail.com, ORCID ID: 0000-0003-1764-9853.

AN ANALYTICAL STUDY OF TURKISH AND URDU LITERATURE

FAHIM AKHTER[23]

Abstract: About fifty Urdu papers have been written on various topics in Türkiye so far. Sauda, Ghalib, Iqbal, Faiz, Parveen Shakir, Modern Urdu Poetry, Nazir Ahmad, Sajjad Haider Yildiram, Premchand, Manto, Muhammad Hussain Azad, Abul Kalam Azad, Urdu Fiction, Urdu Novels, Urdu Safarname, Tuzak Jahangiri, *Darbar Akbari*, *Tuzak Babri* and Subcontinent.

Cultural and linguistic similarities between Pakistan, India and Türkiye have been worked on. In most of the topics, an attempt has been made to highlight the harmony and spirit of friendship between Indo-Turkish civilization in one way or another. For example, *Traces of Turkish Civilization in India*, *Sajjad Haider Yildirim's Mythology*, *Intellectual Movements Occurring in the Subcontinent in 1850-1900'*, *Türkiye and Turks in the Context of Maulana Abul Kalam Azad and Al-Hi*lal and Pakistan Subcontinent and Türkiye and Turk ' etc.

There is no doubt that the history of relations between the Turks and the subcontinent of Pakistan and India spans many centuries. If we look at the historical background, we will find many bright metaphors in strengthening the relations between Türkiye and the sub-continent of Pakistan, India but the brightest metaphor among them is the Urdu language. When Urdu language is mentioned, Urdu language is not only the common civilization and cultural language of the sub-continent of Pakistan and India but it is also Turks.

Keywords: History, literature, Urdu language, Turkish language.

TÜRK VE URDU EDEBİYATI ÜZERİNE ANALİTİK BİR ÇALIŞMA

Özet: Türkiye'de şimdiye kadar çeşitli konularda Urdu dilinde yaklaşık 50 tane makale yazılmıştır. Sauda, Galib, İkbal, Faiz, Pervin Şakir, Nazir Ahmed, Saccad Haydar Yıldırım, Premchand, Manto, Muhammed Hüseyin Azad, Ebu'l-Kelam Azad gibi mühim şahsiyetler ile *Tüzük-ü Cihangiri*, *Darbar-ı Ekberi*, *Tüzük-ü Baburi* gibi eserler ve modern Urdu şiiri, Urdu edebiyatında hikâye, Urdu edebiyatında roman, Urduca seyahatnameler ve Hint alt kıtası gibi konular Türkiye'de Urdu dilinde neşredilen bu makalelerin muhteviyatını oluşturmaktadır.

Bugüne kadar pek çok akademisyen ve araştırmacı tarafından Pakistan, Hindistan ve Türkiye arasındaki kültürel benzerliklere ve bu ülkelerde konuşulan diller arasındaki ortak noktalar üzerine birçok çalışma yapılmıştır. Makalelerde çoğunlukla Hint-Türk medeniyetleri arasındaki uyum, halklar arasındaki dostluk ve kardeşlik ruhu ele alınmıştır. Bu hususlara değinilen çalışmalar arasında '*Hindistan'daki Türk Medeniyetinin İzleri*', '*Seccâd Haydar Yıldırım'ın Mitoloji Anlayışı*', '*1850-1900 Yılları Arasında Alt Kıtada Ortaya Çıkan Fikir Hareketleri*', '*Mevlâna Ebu'l-Kelâm Azâd ve el-Hilâl Bağlamında Türkiye ve Türkler*' sayılabilir.

Türkler ile Pakistan ve Hindistan alt kıtası arasındaki ilişkilerin tarihinin yüzyıllara dayandığına şüphe yoktur. Tarihsel arka plana bakılacak olursa, Türkiye ile Pakistan-Hindistan alt kıtası arasındaki ilişkileri güçlendirmede sayısız sebebin olduğu göze çarpacaktır. Ancak bunlardan en güçlü sebebin Urdu dili olduğu âşikardır. Zira Urdu dili denilince akla sadece Pakistan ve Hindistan alt kıtasının ortak medeniyet ve kültür dili akla gelmez, bu dil bize Türkleri ve Türkçeyi de hatırlatır.

Anahtar Kelimeler: Tarih, edebiyat, Urdu dili, Türk dili.

23 London, England, e-mail: fahimakhteruk@yahoo.co.uk.

URDU NEWSPAPERS IN SOUTH ASIAN COUNTRIES

SADAF NAQVI[24]

Abstract: The name "Urdu" was first used by the poet Ghulam Hamadani Mushafi around 1780 for the Hindustani language. In the Turkish language, Urdu means "army". In the 18th century, it was known as Zaban-e-Urdu, meaning the language of camps. The first Urdu newspaper was published in 1822, named "Jam-e-Jahan Numa". The Urdu newspaper played a vital role in the creation of Pakistan. Newspapers can cover a wide variety of fields, such as politics, business, sports, and art. Urdu newspapers published in South Asian countries played a vital role in politics and other fields. However, none of these newspapers fully met the classical criteria for proper journalism.

Keywords: Journalism, Urdu, South-Asia, Urdu newspaper.

GÜNEY ASYA ÜLKELERİNDE URDUCA GAZETELER

Özet: "Urduca" adı ilk olarak şair Ghulam Hamadani Mushafi tarafından 1780'lerde Hindistanlıların dili için kullanılmıştır. Türk dilinde Urduca "Ordu" anlamına gelmektedir. 18. yüzyılda, ordunun dili anlamına gelen Zeban-i Urdu olarak bilinmekteydi. İlk Urduca gazete *Cam-ı Cihannüma* adıyla 1822 yılında yayınlanmıştır. Urduca gazeteler Pakistan'ın kuruluşunda hayati bir rol oynamıştır. Gazeteler siyaset, iş, spor ve sanat gibi pek çok çeşitli alanları da kapsamıştır. Güney Asya ülkelerinde yayınlanan Urduca gazeteler siyasette ve diğer alanlarda hayati bir rol oynamıştır. Ancak, bu gazetelerin hiçbiri gazetecilik için gereken kriterleri tam olarak karşılamamaktaydı.

Anahtar Kelimeler: Gazetecilik, Urduca, Güney Asya, Urduca gazete.

24 Assist. Prof., GCWU, Department of Urdu, Faisalabad, Pakistan; E-mail: sadafnaqvi@gcwuf.edu.pk, ORCID ID: 0000-0002-7105-5266.

KASHMIR MOVEMENT AND DR. HALİL TOKER'S CONTRIBUTIONS

SHER ALI[25]

Abstract: The people of Kashmir have been endeavoring for the last 75 years for their freedom and right of self-determination. India has imposed illegal occupation on Jammu and Kashmir. The valley of Kashmir is just like heaven but due to political turmoil for the last seven decades, it has turned into hell for the innocent residents especially children and women of Kashmir. India and Pakistan have fought so many wars over the dispute of Kashmir. UNO has played a role in the beginning by approving Resolutions but later on there is no serious efforts by World Super Powers. This is a very serious issue on one side for the people of Kashmir and on the other side for two nuclear powers and for world peace.

Türkiye has been playing a very effective diplomatic role for the Kashmir Movement. There are many scholars and intellectuals who are trying for this nobel cause but the Contributions of Prof. Dr. Halil Toker, Director Oriental Research Centre, İstanbul University, Türkiye are remarkable Dr. Halil Toker is world renowned scholar, writer, critic, translator, and professor of Urdu language & literature. He has written more than ten books on different areas of literature and other social and political issues of South Asia and Türkiye. The detail of his books is under:

- Kashmir File, A book on Kashmir Issue
- One Drop of Tear, Poetry
- Iqbal & Turk, A Research Analysis
- Pakistan is a beautiful country, A travelogue
- The Last Cry, Poetry
- The Future of Urdu, Research
- The One Hundred Year Evolution of Urdu in Türkiye, Research
- This is my Pakistan, A travelogue
- The Caliph Movement, Historical Background
- The Stranger, poetry

In all these books and by conducting numerous conferences, Dr. Halil Toker has played a vital role for the Kashmir Movement.

Keywords: Halil Toker, Kashmir, Türkiye, Urdu, Istanbul.

KEŞMİR HAREKETİ VE DR. HALİL TOKER'İN KATKILARI

Özet: Keşmir halkı son 75 yıldır özgürlükleri ve kendi kaderlerini tayin hakkı için çaba sarf etmektedir. Hindistan, Cammu Keşmir'i yasadışı işgal etmiştir. Keşmir vadisi tıpkı cennet gibidir, ancak son 70 yıldır siyasi karışıklık nedeniyle, Keşmirliler için özellikle de bölge çocukları ve kadınları için cehenneme dönüşmüştür. Hindistan ve Pakistan, Keşmir anlaşmazlığı hususunda pek çok savaş yapmıştır. BM başlangıçta kararlar alarak bir rol oynamıştır, ancak daha sonra Dünya Süper Güçleri bu hususta ciddi bir çaba göstermemiştir. Ayrıca diğer taraftan iki nükleer güç dünya barışını tehdit eden çok ciddi bir konu olmuştur.

25 Dr., Alhamd Islamic University (Islamabad Campus), Department of Urdu, Islamabad, Pakistan, E-mail: sher.ali@alhamd.pk, ORCID ID: 0000-0002-2635-4304.

Türkiye, Keşmir Hareketi için çok etkili bir diplomatik rol oynamaktadır. Bu asil dava için çabalayan birçok akademisyen ve aydın bulunmaktadır. Ancak İstanbul Üniversitesi Doğu Araştırmaları Merkezi Müdürü Prof. Dr. Halil Toker'in katkıları dikkat çekicidir Dr. Halil Toker dünyaca ünlü akademisyen, yazar, eleştirmen, çevirmen ve Urdu dili ve edebiyatı profesörüdür. Güney Asya ve Türkiye'nin farklı edebiyat alanları ve diğer sosyal ve politik meseleleri hakkında ondan fazla kitap yazmıştır. Bazı kitaplarının isimleri aşağıdaki gibidir:

- *Keşmir Dosyası* (Keşmir Sorunu Üzerine Bir Kitap)
- *Bir Damla Gözyaşı* (Şiir)
- *İkbal ve Türkler* (Araştırma-Analiz)
- *Pakistan Güzel Bir Ülke* (Seyahatname)
- *Son Çığlık* (Şiir)
- *Urducanın Geleceği* (Araştırma)
- *Türkiye'de Urducanın Yüz Yıllık Evrimi* (Araştırma)
- *Bu Benim Pakistan'ım* (Seyahatname)
- *Hilafet Hareketi* (Tarihsel Arka Plan)
- *Yabancı* (Şiir)

Tüm bu kitaplarıyla ve düzenlediği pek çok konferansla Dr. Halil Toker, Keşmir Hareketi için hayati bir rol oynamıştır.

Anahtar Kelimeler: Halil Toker, Keşmir, Türkiye, Urdu dili, İstanbul.

TEACHING OF MASNAVI MAULANA RUM IN THE CHISHTI KHANQAHS OF SOUTH ASIA

ABDUL AZIZ SAHIR[26]

Abstract: Maulana Jalal ud Din Rumi (D. 672 H) was a renowned sufi, matchless speaker and celebrated poet. His influence was not limited to the intellectual and spiritual environment of his times. All the periods of history that came after him received their share of fragrance from his thought and lexicon, and this continues to be the case even today. The Western civilization has also been seen as equally in awe of the depth of his words and breadth of their meaning. He is eternally popular in the Islamic tradition of theology and spirituality, and he needs no words of introduction among the non-Muslims. The most important of Maulana Rumi's works is his *Masnavi e Manavi*. Its six chapters played a vital role in defining the guiding principles of the post spiritual awakening poetry. It is a fruit of his late year creativity. Not very long after his passing, it came out of the pleasant streets of Koniya and spread out to various cities of the Islamic world. Maulana's first introduction to South Asians was through the Khanqahs of Chishti order. Sheikh Burhan ud Din Ghareeb's (D. 738 H) lectures were perfumed with Maulana's name and words. Ghareeb's disciple Rukn ud Din Kashani included selections from the Masnavi in his book, *Shumail ul Atqia*, for the first time. Later on they began teaching the Masnavi at the Chishti Khanqahs and this continues even today. At these Khanqahs were published new commentaries and annotations on the Masnavi. Rules were set for the reading and interpretation of the Masnavi, and in the light of these rules, decoding of the veiled secrets of this magical text continues.

Keywords: Chishti, Khanqah, Islamic Theology, Masnawi, Maulana Rumi

GÜNEY ASYA'NIN ÇİŞTİ HANKAHLARINDA MEVLANA RUMİ'NİN MESNEVİSİNİN ÖĞRETİMİ

Özet: Mevlana Celaleddin Rumi (ö. 672/1273) ünlü bir sufi, eşsiz bir hatip ve ünlü bir şairdi. Etkisi, sadece kendi zamanının entelektüel ve manevi ortamıyla sınırlı değildi. Onun sözleri ve düşüncesi kendisinden sonraki zamanları da etkilemiş, bugün bile etkilemeye devam etmektedir. Batı medeniyeti de onun sözlerinin derinliğine ve anlamlarının genişliğine hayranlık duymuştur. İslami teoloji ve maneviyat geleneğinde popüler kalmış ve gayrimüslimler arasında da aynı seviyeyi yakalamıştır. Mevlana Rumi'nin eserlerinden en önemlisi *Mesnevi-i Manevi*'dir. Altı cildin tamamı ruhsal uyanış sonrası şiirin yol gösterici ilkelerini tanımlamada hayati bir rol oynamıştır. Bu onun yaratıcılığının son döneminin meyvesidir. Vefatından kısa bir süre sonra Konya'nın hoş sokaklarından çıkmış ve İslam dünyasının çeşitli şehirlerine yayılmıştır. Mevlana'nın Güney Asyalılara ilk girişi, Çiştiyye tarikatının hankahları aracılığıyla olmuştur. Şeyh Burhaneddin-i Garîb (ö. 738 H) dersleri Mevlana'nın adı ve sözleriyle süslenmiştir. Garîb'in öğrencisi Rukneddin Keşanî, ilk kez *Şamail-ul-Atkiya* adlı kitabında *Mesnevi*'den seçmelere yer vermiştir. Daha sonra Çiştiyye hankahlarda Mesnevi'yi öğretmeye başlayarak bu geleneği günümüze değin sürdürmüşlerdir. Bu hankahlarda Mesnevî hakkında yeni tefsirler ve şerhler de yayınlanmıştır. Mesnevilerin okunması ve yorumlanması için kurallar konulmuş ve bu kurallar ışığında bu büyülü metnin gizli sırlarının şifresinin çözülmesi devam edegelmiştir.

Anahtar Kelimeler: Çiştiyye tarikatı, Hankah, İslami Teoloji, Mesnevi, Mevlana

26 Dr., Allama Iqbal Open University, Islamabad, Pakistan, Email: Sahir66_aiou@yahoo.com.

TRACES OF TURKISH CULTURE IN *TAZAK-E BABRI*

ROMANA IJAZ[27]

Abstract: *Tazak-e-Babri* is the autobiography of Zaheeruddin Babur, the first Mughal ruler in India, in which he describes the circumstances before and after arrival of Mughals to India. In this paper, the signs, expressions and impressions of Turkish civilization and culture will be examined in Babur's biography written in Turkish language. It will also be analysed how the Mughal ruler, who lived early in the Turkish cultural environment, had an impact on the style and way of life in India. What kind of atmosphere and background Babur presented in terms of his early life, how his routine has been and what changes have taken place after coming to India. The book will be reviewed in historical and literary terms and a qualitative content analytic method of research will be used.

Keywords: Mughal Empire, Babur, Turk, *Tazak-e Babri*, India.

TÜZÜK-Ü BABÜR'DE TÜRK KÜLTÜRÜNÜN İZLERİ

Özet: *Tüzük-ü Babüri*, Hindistan'daki ilk Babür hükümdarı Zahiruddin Babür'ün otobiyografisidir. Bu eserde Babürlerin Hindistan'a gelmesinden önceki ve sonraki bölgenin durumunu anlatır. Bu çalışmada Babür'ün Türk dilinde yazılmış biyografisindeki Türk medeniyeti ve kültürüne ait işaret, anlatım ve izlenimler incelenecektir. Ayrıca, Türk kültür ortamında yetişmiş olan Babür hükümdarının Hindistan'daki üslup ve yaşam tarzı üzerinde nasıl bir etkisi olduğu da analiz edilecektir. Babür'ün Hindistan'daki ilk yıllarında Türk yaşam tarzı açısından nasıl bir atmosfer ve arka plan sunduğu, günlük hayatının nasıl olduğu ve Hindistan'a geldikten sonra ne gibi değişiklikler olduğu gibi konular üstünde durulacaktır. Kitap tarihsel ve edebi açıdan incelenecek ve nitel içerik analitik araştırma yöntemi kullanılacaktır.

Anahtar Kelimeler: Babür İmparatorluğu, Babür Şah, Türk, Tüzük-ü Babür, Hindistan.

27 Dr., Government College for Women University, Urdu Department, Faisalabad, Pakistan, ORCID ID: 0000-0001-7182-980X.

TURKS IN KAZI NAZRUL ISLAM'S POEM "KEMAL PASHA"

AYKUT KİŞMİR[28]

Abstract: The poet Kazi Nazrul Islam (1899-1976), who wrote his love for Turks and Mustafa Kemal Atatürk in his drama type "Kemal Pasha" with 258 lines, deals with the resurrection of a society. Kazi Nazrul Islam, known as the "Rebel Poet" among the youth of Bangladesh, resisting the colonial foreign government rule with his poem "Bidrohi" (Rebellion, 1922), as well as being the pioneer of innovations in the field of literature and music in Bangladesh. Focusing on the theme of independence has made it the national value of his country. Today, his literary works are recognized, his plays are staged and his songs are sung in India, Pakistan and Bangladesh. In the first quarter of the 20th century, the backlash and pressure he faced in undivided India for his writings that contained opposition to the British government could not intimidate him. With his dissident style, he rebelled against the injustice, oppression and violence caused by the colonial administration in the Indian sub-continent. Kazi Nazrul Islam did not hesitate to voice his concern for the farmers and exploited workers who have been made tenants of their ancestral lands. He became one of the representatives of the struggle for equality and independence by embracing the cultural traditions of two great faiths in the Indian sub-continent, Islam and Hinduism. In the present study, Kazi Nazrul Islam's experiences in the process of becoming Bangladesh's national poet and their reflections on his works will be discussed and it will be mentioned that the Turks, who marched towards independence and victory in his poem "Kemal Pasha".

Keywords: Atatürk, Kazi Nazrul Islam, Bangladesh, Indian Sub-continent, Independence.

KAZİ NAZRUL İSLÂM'IN "KEMAL PAŞA" ŞİİRİNDE TÜRKLER

Özet: Türklere ve Mustafa Kemal Atatürk'e karşı duyduğu sevgiyi drama türünde 258 mısralık "Kemal Paşa" eserinde kaleme alan şair Kazi Nazrul İslâm (1899-1976), bir toplumun dirilişini konu edinir." Bidrohi" (İsyan, 1922) adlı şiiri ile Bangladeş'in "Asi Şair" olarak bilinen Kazi Nazrul İslâm'ın Bangladeş'te edebiyat ve müzik alanındaki yeniliklerin öncüsü olmasının yanı sıra, Güney Asya'da bağımsızlık temasına odaklanması onu ülkesinin milli değeri haline getirmiştir. Günümüzde Hindistan, Pakistan ve Bangladeş'te edebi eserleri tanınmakta, oyunları sahnelenmekte ve şarkıları söylenmektedir. 20. Yüzyılı ilk çeyreğinde, İngiliz hükümetine muhalefet içeren yazıları nedeniyle bölünmemiş Hindistan'da karşılaştığı tepkiler ve baskılar onu yıldıramamıştır. Muhalif üslubuyla Hindistan Yarımadası'nda sömürge yönetiminin yol açtığı adaletsizliğe, zulme ve şiddete isyan etmiştir. Kazi Nazrul İslâm, atalarının topraklarında kiracı durumuna düşürülen çiftçiler ve sömürülen işçiler için duyduğu endişeyi yüksek sesle dile getirmekten çekinmemiştir. Hindistan Yarımadası'nda İslam ve Hinduizm gibi iki büyük inancın kültürel geleneklerine sarılarak eşitlik ve bağımsızlık mücadelesinin temsilcilerinden biri olmuştur.

Bu çalışmada Kazi Nazrul İslâm'ın Bangladeş'in milli şairi olma sürecinde yaşadıkları/deneyimlerinin yanı sıra bir kahramanlık destanının anlatıldığı "Kemal Paşa" şiirinde bağımsızlığa ve zafere yürüyen Türkler'in, Bengal halkı için örnek gösterilmesine değinilecektir.

Anahtar Kelimeler: Atatürk, Kazi Nazrul İslâm, Bangladeş, Hindistan Yarımadası, Bağımsızlık.

28 Assoc. Prof. Dr., Ankara University Faculty of Language and History-Geography, Department of Eastern Languages and Literatures,Sub-Department of Urdu, Email: kismir@ankara.edu.tr, ORCID ID: 0000-0003-3686-9229.

REFLECTION OF TURKISH CIVILIZATION AND SOCIETY IN THE TRAVELOGUES OF NAWAB MUHAMMAD HAMIDULLAH KHAN AND HIS WIFE

ARSHAD MAHMOOD NASHAD[29]

Abstract: Nawab Muhammad Hamidullah Khan is one of the well-known academic, cultural and social personalities of Hyderabad Deccan. He received his higher education from reputed institutions in England. After completing his barrister studies from Lincoln's Inn, he started practicing law in Hyderabad. With his God-given abilities and personal hard work, he soon became one of the first-ranked lawyers. Due to his immense ability, he held the post of Chief Justice in Hyderabad for a long time. In 1909, he had the blessing of Hajj-e- Baitullah along with his Begum. On his return journey, he also visited Syria, Iraq, Lebanon, Egypt, Türkiye, Rome, France and Italy. Although Nawab travelled too many countries but he only presented his observations of Türkiye in book form. His travelogue of Türkiye was published by Qasim Press Hyderabad under the title *Safarnama-e. Qasṭuntunia*. Nawab Sahib's Begum belonged to an educated family. She was well versed in Arabic and English and knew how to write. She has also presented the observations and experiences of her long journey in a book. She described her observations and experiences of her long journey in detail in her book *Duniya Aurat Ki Nazar Mein*. She did not limit his travelogue like Nawab Sahib only to Türkiye, but described the tourism of all countries in detail. These travelogues of the Nawab and his Begum are among the first travelogues of Türkiye in Urdu. The colourful pictures of Turkish social life at the beginning of the twentieth century are vivid in the pages of these travelogues. In these travelogues, the beauty of the magnificent mosques, tombs, gardens and historical buildings of Smyrna and Istanbul is described with excellence. In these travelogues, Türkiye of a century ago seems to breathe with all its colors. Meetings with the greats of Türkiye, especially the Sultan-e-Moazzam, the bustling bazaars of Istanbul and the delightful descriptions of the charming scenes add to the value of these travelogues. Through this article, for the first time, a detailed review of the travelogues of Nawab Hamidullah Khan and his Begum is being presented.

Keywords: Nawab Hamidullah Khan, Hyderabad, Istanbul, Türkiye, Travelogue

NAVAB MUHAMMED HAMİDULLAH HAN VE EŞİNİN SEYAHATNAMELERİNDE TÜRK MEDENİYETİNİN VE TOPLUMUNUN YANSIMASI

Özet: Navab Muhammad Hamidullah Han, Haydarabad Dekken'in tanınmış akademik, kültürel ve sosyal kişiliklerinden biridir. Yükseköğrenimini İngiltere'nin tanınmış kurumlarında tamamladı. Lincoln's Inn'den avukatlık eğitimini tamamladıktan sonra, Haydarabad'da hukuk alanında çalışmaya başladı. Allah vergisi yeteneği ve çalışkanlığıyla, kısa sürede tanınmış avukatlardan biri oldu ve Baş Yargıç olarak uzun süre görev yaptı. 1909'da eşi ile birlikte hac farizasını yerine getirdi. Dönüş yolculuğunda Suriye, Irak, Lübnan, Mısır, Türkiye, Roma, Fransa ve İtalya'yı da ziyaret etti. Navab, çok fazla ülke gezmesine rağmen sadece Türkiye hakkındaki gözlemlerini kitap haline getirdi. Türkiye seyahatnamesi, Haydarabat'taki Kasim Press tarafından *Safarnama-i Kustantiniya* adıyla yayınlandı. Navab Hamidullah Bey'in eşi eğitimli bir aileden gelmekteydi. Arapça ve İngilizce konusunda çok bilgiliydi ve kendisi de yazmayı severdi. O da uzun yolculuğunun gözlemlerini ve deneyimlerini bir kitapta kaleme aldı. Uzun yolculuğuyla ilgili gözlemlerini ve deneyimlerini "Duniya Aurat Ki Nazar *Mein*" (Kadın Gözüyle Dünya) adlı kitabında ayrıntılı olarak anlatmıştır. Navab Hamidullah Bey gibi seyahatnamesini sadece Türkiye ile sınırlamamış, tüm ülke seyahatlerini detaylı bir şekilde anlatmıştır. Navab ve eşinin bu seyahatnameleri, Türkiye'nin Urducadaki ilk seyahatnameleri arasındadır. XX. yüzyıl başlarında Türk sosyal hayatının renkli resimleri bu seyahatnamelerin sayfalarında hayat bulmuştur. Bu seyahatnamelerde, İzmir ve İstanbul'un görkemli camilerinin, türbelerinin, bahçelerinin ve tarihi yapılarının güzelliği etkileyici bir şekilde anlatılmıştır. Bu seyahatnamelerde bir asır öncesinin Türkiye'si tüm renkleriyle capcanlı görünmektedir. İstanbul'un hareketli çarşıları ve büyüleyici manzaraların keyifli anlatımları bu seyahatnamelerin değerine değer katmıştır.

Bu makale aracılığıyla ilk kez, Navab Hamidullah Han ve eşinin seyahatnamelerinin ayrıntılı bir incelemesi sunulacaktır.

Anahtar Kelimeler: Navab Hamidullah Han, Haydarabat, İstanbul, Türkiye, Seyahatname

29 Dr., Allama Iqbal Open University, Islamabad, Pakistan,Assoc. Prof. Dr., Allama Iqbal Open University, Department of Urdu, Islamabad-Pakistan, Email: arshad_nashad@yahoo.com.

MUSTAFA KEMAL IN *HUMAYUN* MAGAZINE

ARZU ÇİFTSÜREN[30]

Abstract: The first newspaper in Urdu language of the subcontinent was published in 1822, after that time, especially as a result of the reform efforts of Seyid Ahmed Khan, many newspapers and magazines began to be published from different centers of the subcontinent. Many news and articles about the political, social and cultural situation of the Turks were written in these newspapers and magazines. This process, which started especially after the 1877-1878 Turkish-Russian War, continued until the end of the Turkish National Struggle period. From different centers of the subcontinent in different magazines such as *Urdu-e Muallah* (1903) from Aligarh, Zamanah (1903) from Kanpur, *Naqqad* from Agra, *Asr-e Jadeed* (1903) from Merath, *Aftab* from Delhi, *Maarif* from Azamgarh, *Nigaar* (1922) from Lacknow and *Shahkar*, *Mahzan* (1901), *Taraqqi* (190) and *Humayun* (1922) from Delhi included news about Turks in some of their issues.

The monthly literary magazine *Humayun*, which started its publication life in Lahore in June 1922 under the editorship of Mian Basheer Ahmad (1893-1971), included many articles and poems about Mustafa Kemal and the Turks in the December issue of 1922's. Two articles, titled "Modern Türkiye" and "Türkiye and Women's Rights", were published in the April 1930 issue, and an article about Mustafa Kemal was written by Mian Basheer Ahmad in the December 1938 issue, which was published after Mustafa Kemal's death.

In this article, we will try to examine how Mustafa Kemal Atatürk, the founder of Modern Türkiye, reflceted on the subcontinenet in the light of this magazine through the issues that we mentioned above.

Keywords: Humayun, Mian Basheer Ahmad, Mustafa Kemal, Lahore

HUMAYUN DERGİSİNDE MUSTAFA KEMAL

Özet: Alt kıtada Urdu dili ile ilk gazete 1822 yılında yayınlanmış sonrasında özellikle Seyid Ahmed Han'ın ıslahat çalışmaları sonucu alt kıtanın çeşitli merkezlerinden pek çok gazete ve dergi yayınlanmaya başlamıştır. Bu gazete ve dergilerde Türklerin siyasi, sosyal ve kültürel durumu ile ilgili pek çok haber ve makale yazılmıştır. Özellikle 1877-1878 Türk Rus Savaşı sonrası başlayan bu süreç Türk Milli Mücadele döneminin sonlarına kadar devam etmiştir. Alt kıtanın merkezlerinden Aligarh'da *Urdu-yu Mualla* (1903), Kanpur'da *Zamana* (1903), Agra'da *Nakkad*, Mirath'da *Asr-ı Cedîd* (1903), Delhi'de *Afitab*, Azamgarh'da *Maarif*, Laknov'da *Nigâr* (1922) ile Lahor' da *Şahkâr*, *Mahzen* (1901), *Tarakki* (1902) ve *Humayun* (1922) gibi Urdu dili ile yayın yapan edebiyat dergileri bazı sayılarında Türklerle ilgili haberlere yer vermiş, baştan sona Türklerle ilgili özel sayı yayınlamıştır.

Mian Beşir Ahmed (1893-1971) editörlüğünde 1922 yılının Haziran ayında Lahor merkezli olarak yayın hayatına başlayan aylık edebiyat dergisi *Humayun* aynı yılın Aralık sayısında Atatürk ve Türklerle ilgili pek çok makale ve şiire yer vermiştir. 1930 yılının Nisan ayında yayınlanan sayıda "Modern Türkiye" ve "Türkiye ve Kadın Hakları" başlığıyla iki makale yayınlanmış, Atatürk'ün vefatından sonra yayınlanan Aralık 1938 sayısında da Mian Beşir Ahmed tarafından Atatürk ile ilgili bir makale kaleme alınmıştır.

Bu çalışmada *Humayun* dergisinin özellikle yukarıda belirttiğimiz sayılarını inceleyerek bu derginin ışığında Modern Türkiye'nin kurucusu Mustafa Kemal Atatürk'ün alt kıtaya nasıl yansıdığı ele alınmaya çalışılacaktır.

Anahtar Kelimeler: Humayun, Mian Beşir Ahmed, Mustafa Kemal, Lahor

30 Assist. Prof., Istanbul University, Department of Urdu, İstanbul, Türkiye, E-mail: asuren@istanbul.edu.tr, ORCID ID: 0000-0003-0590-348X.

PAKISTAN-TÜRKİYE RELATIONS: INPUT FROM SENATE OF PAKISTAN

RIZWAN ULLAH KOKAB[31]

Abstract: Senate of Pakistan is one of two houses of Pakistan's parliament. Being the house of federation it affects the foreign relations of Pakistan in various ways. How this upper house of the Parliament of Pakistan affected the relations between Pakistan and Türkiye from 2014 (the start of presidency of Tayyip Erdogan) to now is the main research question of this paper. Using the content analysis as basic research technique, the views of the senators, descriptions in the reports presented in the house as well as information provided in reply to questions would be analysed from the Hansards. The reactions of the senators on the addresses of the Turkish President to the joint sessions of Parliament of Pakistan and effects of the senators' visits or meetings with government officials and dignitaries have also been recorded. The analysis thus highlights the impact of the Senate on the decisions of governments of Pakistan and Türkiye regarding bilateral relations of both countries in the fields of commerce, trade, cultural exchange, international relations and such other affairs.

The paper covers the current history of the institutions in Pakistan and records the emphasis on the significance of the parliamentary institutions to promote the international relations, form the foreign policy and implement the governmental decisions regarding the relations with a friendly nation.

Key Words: Pakistan-Türkiye relations, Pakistan senate, parliament, Turkish presidency.

PAKİSTAN-TÜRKİYE İLİŞKİLERİ: PAKİSTAN SENATOSU'NDAN VERİLER

Özet: Pakistan Senatosu, Pakistan Parlamentosu'nun iki kanadından biridir. Federasyonun hükümet meclisi olması, Pakistan'ın dış ilişkilerini çeşitli şekillerde etkiler. Pakistan Parlamentosu'nun bu üst kanadının 2014'ten (Yani Recep Tayyip Erdoğan'ın cumhurbaşkanlığının başlamasından itibaren) bugüne kadar Pakistan ve Türkiye arasındaki ilişkileri nasıl etkilediği bu makalenin ana konusunu oluşturmaktadır. Temel araştırma tekniği olarak içerik analizi kullanılıp senatörlerin görüşleri, mecliste sunulan raporlardaki açıklamalar ve sorulara cevap olarak verilen bilgiler parlamento tutanaklarından analiz edilecektir. Türkiye Cumhuriyeti Cumhurbaşkanı'nın, Pakistan Parlamentosu'nun ortak oturumlarında yaptığı konuşmalara senatörlerin tepkileri ve senatörlerin hükümet yetkililerine yaptığı ziyaretlerin ve onlarla yaptığı görüşmelerin etkileri de kaydedildi. Şöyle ki kaydedilen bu analiz, Pakistan ve Türk hükümetlerinin ticaret, kültürel değişim, uluslararası ilişkiler ve benzeri diğer alanlardaki ikili ilişkilerine dair Senato'nun etkisini vurgulamaktadır.

Bu tebliğ, Pakistan'daki kurumların güncel tarihini ele almakta ve bu parlamenter kurumların, uluslararası ilişkileri geliştirmede, dış politikayı oluşturmada ve dost bir ulusla ilişkilere dair alınan hükümet kararlarını uygulamadaki ehemmiyetine dair bilgiler sunmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Pakistan-Türkiye ilişkileri, Pakistan senatosu, parlamento, Türkiye Cumhuriyeti Cumhurbaşkanlığı.

31 Dr., Government College University, History Department, Faisalabad, Pakistan, E-mail: rizwankokab@hotmail.com, ORCID ID:0000-0001-7854-8779.

POLITICAL AND CULTURAL LANDSCAPE OF SOUTH ASIA AND TÜRKİYE
(IN THE CONTEXT OF ZAFAR HASAN AIBAK'S AUTOBIOGRAPHY "KHATERAAT")

ABDUL MAJEED BAGHDADI[32]

Abstract: *Khateraat* is apparently the life story of a freedom fighter named Zafar Hasan Aibak, but certainty, it is the story of a nation's freedom, sovereignty, and revolution. The landscape of this story extends from South Asia to Afghanistan and Türkiye. In 1915, in the mid-night, Zafar Hasan Aibak along with eleven of his companions started traveling from Lahore and reached Afghanistan through long routes. From where he went to Russia and Türkiye. His whole life is a metaphor for freedom and action. Throughout his life, he fought against colonialism. He left not a single stone unturned to destroy the colonialist drugs in Muslim areas. This book is not only an interpreter of his personal life but also a reflection of his freedom struggle. In this book, he documented the ups and downs of approximately 90 years of historical, cultural, and political life. He was the witness to these circumstances. He spent a long time of his life in the historical city of the Islamic world "Istanbul" and buried in the holy land of the same city.

Khateraat was originally written in Urdu language but was translated into several languages. Arabic, Persian, and Turkish translations are particularly important. For the first time, the text of the original book was published in three parts, but abundance of mistakes and repetition of events eclipsed its importance. Dr. Ghulam Hussain Zulfiqar (a renowned researcher of Urdu language and literature) compiled text of the book under the guidance of the author, which flourished the meaning and effectiveness of the book. Sang-e-Meel Publications, Lahore published that book in 1990.

Keywords: Khateraat, Zafar Hasan Aibak, Türkiye, South Asia.

(ZAFER HASAN AYBEK'İN 'HÂTIRÂT' ADLI OTOBİYOGRAFİSİ BAĞLAMINDA)
GÜNEY ASYA VE TÜRKİYE'NİN SİYASİ VE KÜLTÜREL GÖRÜNÜMÜ

Özet: *Hâtırât*, görünüşte Zafer Hasan Aybek diye adlandırılan özgürlük savaşçısı birinin yaşam öyküsüdür; ancak tam olarak bir ulusun özgürlüğünün, egemenliğinin ve devriminin hikâyesidir. Bu hikâyenin sınırları Güney Asya'dan Afganistan'a ve Türkiye'ye kadar uzanır. Zafer Hasan Aybek, 1915 yılında bir gece yarısında on bir arkadaşıyla beraber Lahor'dan yola çıkar ve uzun süren yolculuğun ardından Afganistan'a ulaşır. Afganistan'dan da Rusya ve Türkiye'ye geçer. Zafer Hasan Aybek'in tüm hayatı özgürlük ve harekete geçiş için bir metafordur. Hayatı boyunca sömürgeciliğe karşı savaşmıştır. Müslüman bölgelerdeki sömürge ürünlerini imha etmek için taş üstünde taş bırakmaz. Bu kitap sadece onun otobiyografisini kaleme aldığı hâl tercümesi değil, aynı zamanda özgürlük mücadelesinin bir yansımasıdır. Zafer Hasan Aybek bu çalışmasında doksan yıllık bir tarihî, kültürel ve siyasî hayatın iniş-çıkışlarını belgeler. Yani bu süreçte yaşananların canlı tanığıydı. Ömrünün uzun bir dönemini İslam dünyasının tarihi bir şehri olan İstanbul'da geçirmiş ve İstanbul'un kutsal topraklarına defnedilmiştir.

Hâtırât adlı kitabını Urduca olarak kaleme almıştır ve bu eser birkaç dile tercüme edilmiştir. Arapça, Farsça ve Türkçe tercümeleri özellikle büyük bir önemi hâizdir. İlk olarak *Hâtırât* adlı eserin orijinal metni üç bölüm halinde neşredilmiştir. Ancak bu nüshada çok fazla hata olması ve birtakım olayların anlatımında tekrara düşülmesi, eserin önemini arka plana itmiştir. Dr. Ghulam Hussain Zulfikar (meşhur Urdu dili ve edebiyatı âlimi), *Hâtırât*'ı müellifinin rehberliğinde derlemiş ve bu da kitabın muhtevasını daha anlaşılır hale getirmiş ve etkileyiciliğini artırmıştır. Kitabın revize edilmiş bu nüshası Lahor'da Seng-i Mil Yayınları tarafından 1990 yılında basılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Hâtırât, Zafer Hasan Aybek, Türkiye, Güney Asya.

32 Dr., Department of Arabic, Allama Iqbal Open University, Islamabad, Pakistan, Email:baghdadidgk@gmail.com.

SCREEN TRANSLATION AS A TOOL OF SOCIO-CULTURAL BONDING BETWEEN TÜRKİYE AND PAKISTAN

GHULAM ALI[33]

Abstract: Pakistan and Türkiye have had very cordial and friendly bilateral relations since the creation of Pakistan, or even before Pakistan's inception. The historic bonds between the two regions are manifested by the legendary support provided by South Asian Muslims to their Turkish brethren in the early twentieth century, as well as Türkiye's steadfast support provided to the people of Pakistan in the face of all challenges. Support in the Crimean War is rightly regarded as the beginning of modern-day relations between Pakistan and Türkiye. Ideologically, however, they were poles apart: Türkiye pursued secularism after becoming a republic, whereas Pakistan embraced Islamic ideology as the centerpiece of its nationhood. These ideological differences, which impacted their respective foreign policies, never hampered friendly bilateral cultural ties. Time-tested and unparalleled relations between the peoples and governments of the two brotherly countries, rooted in a common historical, religious, and cultural heritage, lead to multidimensional regional integration to transform this fraternal relationship into an ever-expanding, mutually beneficial strategic partnership.

If we peep through the background of this ever bonding socio-cultural ties between the two countries, we will come across the fact that apart from other commonalities like religion and traditions Turkish television dramas have played a momentous role in strengthening the socio-cultural bonding between the two countries. These Urdu dubbed Turkish dramas have huge popularity in Pakistan with more than 40 Turkish dramas like Ertugrul Ghazi and Payitaht Abdülhamid being dubbed by Pakistan Television Corporation in the Urdu language, and have taken the country by storm. Turkish TV dramas have influenced Pakistani culture in religious values, clothing, music and entertainment, language, relationships, branding and food chain culture and individuality.

With advances in language technology, however, screen translation can be of utmost significance in this regard. Screen Translation uses intertextuality to displace official memory, providing a deeper understanding of historical and cultural processes related to the constantly moving architecture of transcultural memory. Viewers can understand and evaluate different values through perceived diversity of meanings in the content. Considering the impact of Urdu-dubbed Turkish dramas in creating mental compatibility between both cultures and countries, a systematic screen translation to dub Pakistani dramas into Turkish language can further gel and enhance cultural bonding between the two countries. Moreover, organizing and implementing screen translation and community translation would give translation scholars theoretical and methodological inspiration. This growing role of translation technology in translation theory, which has yet to make a major epistemic impact, can prove to be a milestone in socio-cultural development and socio-ethnic harmony in the region.

Keywords: Screen translation, dubbing, Turkish TV dramas, Pakistan, Türkiye.

33 Dr., Allāma Iqbal Open University, Language and Translation Studies, Islamabad-Pakistan.

TÜRKİYE VE PAKİSTAN ARASINDA SOSYOKÜLTÜREL BAĞ KURMA ARACI OLARAK EKRAN ÇEVİRİSİ

Özet: Pakistan ve Türkiye, Pakistan'ın kuruluşundan bu yana, hatta Pakistan'ın kuruluşundan önce bile çok samimi ve dostane ikili ilişkilere sahipti. İki bölge arasındaki tarihi bağlar, Güney Asyalı Müslümanların yirminci yüzyılın başlarında Türk kardeşlerine verdikleri efsanevi desteğin yanı sıra Türkiye'nin tüm zorluklar karşısında Pakistan halkına sağladığı kararlı destekle kendini göstermektedir. Kırım Savaşı'ndaki destek, haklı olarak, Pakistan ile Türkiye arasındaki günümüz ilişkilerinin başlangıcı olarak görülmektedir. Bununla birlikte, ideolojik olarak kutuplar ayrıydı: Türkiye, cumhuriyet olduktan sonra laik bir devlet olabilmenin gerektirdiği ilkeleri benimserken, Pakistan İslam ideolojisini, ulusunun merkezi olarak benimsedi. Dış politikaları etkileyen bu ideolojik farklılıklar, dostane ikili kültürel bağları hiçbir zaman engellemedi. İki kardeş ülkenin halkları ve hükümetleri arasındaki, ortak bir tarihsel, dini ve kültürel mirasa dayanan, zaman içinde gelişmiş ve eşi olmayan ilişkiler, bu kardeşlik ilişkisini sürekli genişletmiştir. Tüm bu etkenler karşılıklı fayda sağlayan stratejik bir ortaklığa dönüştürmek için çok boyutlu bölgesel uyuma yol açmıştır.

İki ülke arasındaki bu sürekli birbirine bağlanan sosyokültürel bağların arka planına bakarsak, din ve gelenekler gibi diğer ortaklıkların yanı sıra Türk televizyon dizilerinin iki ülke arasındaki sosyokültürel bağın güçlendirilmesinde önemli bir rol oynadığı gerçeğiyle karşılaşırız. Pakistan Televizyon Kurumu tarafından Urduca dilinde dublaj yapılan Ertuğrul Gazi ve Payitaht Abdülhamid gibi 40'tan fazla Türk dizisi Pakistan'da büyük bir popülariteye sahiptir. Türk TV dizileri, Pakistan kültürünü, dini değerleri, giyimi, müziği ve eğlenceyi, dili, ilişkileri, markalaşmayı ve besin zincirleri kültürünü ve bireyselliği etkilemiştir.

Dil teknolojisindeki ilerlemeler, ekran çevirisi konusunda son derece önemli olabilmektedir. Ekran Çevirisi, resmi hafızanın yerini almak için metinler arası kullanılır, kültürlerarası belleğin sürekli hareket eden mimarisiyle ilgili tarihsel ve kültürel süreçlerin daha derin bir şekilde anlaşılmasını sağlar. İzleyiciler, içerikte algılanan anlam çeşitliliği aracılığıyla farklı değerleri anlayabilir ve değerlendirebilir. Urduca dublajlı Türk dizilerinin hem kültürler hem de ülkeler arasında zihinsel uyumluluk yaratmadaki etkisi göz önüne alındığında, Pakistan dizilerini Türk diline dublaj yapmak için sistematik bir ekran çevirisi, iki ülke arasındaki kültürel bağı daha da geliştirebilir. Ekran çevirisi, topluluk çevirisinin düzenlenmesi ve uygulanması, çeviri yapan akademisyenlere teorik ve metodolojik ilham verecektir. Çeviri teknolojisinin çeviri teorisindeki henüz büyük bir epistemik etki yaratmamış olan bu artan rolü, bölgedeki sosyokültürel kalkınma ve etnik uyumda bir kilometre taşı olabilir.

Anahtar Kelimeler: Ekran çevirisi, dublaj, Türk dizileri, Pakistan, Türkiye.

MIRZA MUHAMMAD HASSAN QATEEL: A SCHOLAR OF TURKISH AND LITERATURE OF SUB CONTINENT

MUHAMMED IQBAL SHAHID[34]

Abstract: Mirza Muhammad Hassan Qateel is an eminent writer, critic, lexicologist and poet of Persian language and literature of sub-continent. He was born in 1758AD in Delhi (today in India). His name was Dewali Singh. In the age of 18, he embraced Islam with a name of Mirza Muhammad Hassan Qateel. After that, he lived in Lucknow (today in India) and in 1818 AD died in Lucknow. He wrote nearly 20 books on various topics of Persian language and literature like grammar, lexicography, history, prose, prosody and poetry.

Apart from Persian language and literature, Mirza Qateel also had a good grasp on Turkish language and literature. He made great efforts in the promotion of Persian language as well as Turkish language in the sub-continent and not only taught Turkish language to his students but also encouraged them to write and compile in Turkish language. Qateel himself has worked on Turkish language and literature in three contexts:

- Qateel has written letters in Turkish which are included in his collection of letters.
- Qateel has discussed the grammatical structure of Turkish language in his Works like *Nahr ul Fasahat* and *Char Sharbat*.
- Qateel has also written stories in Turkish language.
- This article deals with the contribution of Mirza Muhammad Hassan Qateel towards Turkish language and literature.

Keywords: Sub-continent, Turkish language, Mirza Qateel, Persian language, poet.

MİRZA MUHAMMED HASAN KATÎL: ALT KITADA TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI ALANINDA BİR ÂLİM

Özet: Mirza Muhammed Hasan Katîl alt kıtada tanınmış bir yazar, eleştirmen, sözlük bilimcisi ve Fars dili ve edebiyatı alanında bir şairdir. Delhi'de 1758 yılında doğmuştur. İsmi Divali Singh idi. 18 yaşında, Mirza Muhammed Hasan Katil ismini alarak İslam'ı kabul etmiştir. Bundan sonra Laknov'da yaşadı ve 1818 yılında burada öldü. Fars dili ve edebiyatı dilbilgisi, sözlük bilimi, tarih, nesir, vezin ve şiir gibi çeşitli alanlarda yirmiye yakın kitap yazmıştır.

Mirza Katîl, Fars dili ve edebiyatı dışında Türk dili ve edebiyatını iyice kavramıştı. Alt kıtada Fars dilinin ve Türk dilinin gelişmesi için büyük katkılar vermiş, öğrencilerine yalnızca Türk dilini öğretmek ile kalmayıp onları Türk dili ile yazmaya ve derlemeye cesaretlendirmiştir. Katîl, Türk dili ve edebiyatı alanındaki 3 başlıkta çalışmıştır:

- Mektup derlemelerinin de bulunduğu Türkçe mektuplar yazmıştır.
- *Çar Şarbat* ve *Nahr ul Fasahat* isimli çalışmalarında Türk dilinin dilbilimsel yapısını da ele almıştır.
- Türk dilinde yazılmış hikâyelere de sahiptir.
- Bu makale Türk dili ve edebiyatı ile ilgili Mirza Muhammed Hasan Katîl'in katkılarını ele almaktadır.

Anahtar Kelimeler: Alt kıta, Türk dili, Mirza Katîl, Fars dili, şair.

34 Prof. Dr., GC University, Department of Persian, Lahore, Pakistan, E-mail: chairperson.per@gcu.edu.pk.

TÜRKİYE AND TURKS IN URDU PROSE

MUHAMMAD NAEEM[35]

Abstract: The cultural relations of Turks and Subcontinent are centuries old. These relations got expression in literature. Early works of Urdu Prose presents Türkiye as a country of fantasy. During the second half of nineteenth century, with the spread of print and colonial regime, Urdu prose incorporated this worldly matters in it. The newspapers and serial fiction presented a selected world to its readers, the world the want to see. Turks and Türkiye is part and parcel of this world for the last two centuries. This article explores the aesthetic, moral and political uses of Turks and Türkiye in Urdu Prose.

Keywords: Urdu, subcontinent, Türkiye, Turk, prose.

URDUCA DÜZ YAZIDA TÜRKİYE VE TÜRKLER

Özet: Türkiye ve alt kıta arasındaki kültürel ilişkiler yüzlerce yıl öncesine dayanmaktadır. Urdu diliyle nesir türünde yazılmış ilk eserler Türkiye'yi bir düş ülkesi olarak tasvir eder. Zamanla, XIX. yüzyılın ikinci yarısına gelindiğinde matbaanın gelişmesi ve sömürü düzeninin yayılmasıyla Urduca nesir yazıları güncel meseleleri de ele almaya başladı. Gazeteler ve tefrika romanlar okuyucusuna seçilmiş bir dünya, yani göstermek istedikleri bir dünya sundu. Türkiye ve Türkler de yaklaşık iki asırdır bu dünyanın vazgeçilmez bir parçası oldu.

Bu çalışmada Urduca nesir türünde Türkiye ve Türklerin sosyal, kültürel, politik ve ahlaki anlamda nasıl ele alındığı incelenmeye çalışılacaktır.

Anahtar Kelimeler: Urdu dili, alt kıta, Türkiye, Türk, nesir.

35 Prof. Dr., University of Punjab, Department of Urdu, Lahore, Pakistan.

AL-HILAL AND THE TURKS

ZEKAİ KARDAŞ[36]

Abstract: Muslims, who identified their religious and cultural assets with the Ottoman Empire and The Caliphate in India under British rule, they entered into an intense relationship with the Ottomans from the 19th century onwards. They provided material and moral support during the international crises and wars in which the Ottoman Empire was in trouble.

Especially during the Tripoli, Balkan, World War I and Independence wars, there was a great activity in India and medical teams were sent to Türkiye. In addition, donation campaigns were organized for Turks and substantial financial support was provided.

One of the most influential newspapers of the Muslim press, which played an important role during these activities in India, is Urdu al-Hilal, published by Abu'l Kalam Azad.

The news about Türkiye and Turks published in al-Hilâl newspaper, which was started by Ebû'l Kelâm Âzâd on 13 July 1912, is the subject of this study. These news published in the newspaper are important in terms of Türkiye-India/Pakistan relations.

Keywords: Al-Hilal, Ottoman Empire, Abu'l Kalam Azad, caliphate, Hindistan.

EL-HİLAL GAZETESİ VE TÜRKLER

Özet: İngiliz yönetimi altındaki Hindistan'da dini-kültürel varlıklarını Osmanlı Devleti ve hilafetle irtibatlandıran Müslümanlar, XIX. yüzyılın ikinci yarısından itibaren Osmanlılarla yoğun bir ilişki içerisine girmişler ve Osmanlı Devleti'nin sıkıntıya düştüğü milletlerarası krizler ve savaşlar sırasında maddi-manevi destek sağlamışlardır.

Özellikle Trablusgarp, Balkan, I. Dünya ve Kurtuluş savaşları sırasında Hindistan'da büyük bir hareketlilik yaşanmış, Türkiye'ye sağlık ekipleri gönderilmiş, Türkler için bağış kampanyaları düzenlenerek önemli miktarlarda maddi destek sağlanmıştır.

Hindistan'daki bu faaliyetler sırasında önemli bir görev üstlenen Müslüman basının en etkili gazetelerinden biri de Ebû'l Kelâm Âzâd'ın yayınladığı Urduca el-Hilâl'dir.

13 Temmuz 1912 yılında Ebû'l Kelâm Âzâd tarafından çıkarılmaya başlanan el-Hilâl gazetesi içerisinde yayınlanan Türkiye ve Türkler ile ilgili haberler bu çalışmanın konusunu oluşturmaktadır. Gazete'de yayınlanan bu haberler Türkiye-Hindistan/Pakistan ilişkileri açısından önem teşkil etmektedir.

Anahtar Kelimeler: El-Hilal, Ebû'l Kelâm Âzâd, hilafet, Hindistan.

36 Assoc. Prof., Istanbul University, Department of Urdu, Istanbul, Türkiye, E-mail: kardas@istanbul.edu.tr, ORCID ID: 0000-0002-4934-3798.

KHAIRI BROTHERS AND THEIR WEEKLY URDU MAGAZINE *UKHUWWAT* PUBLISHED IN ISTANBUL

HALİL TOKER[37]

Abstract: Abduljabbar Khairi and Abdussattar Khairi, the Khairi Baradaran (Khairi Brothers) are the two prominent figures of the Indian Freedom Movement, the two brothers, left India and came to Cairo via Baghdad to search for freedom for their country. After obtaining their education in al-Azhar University, they reached Beirut and then they attended the classes of the American College over there. However when they saw the double standard behavior of the instructors of this college against Muslim students and especially against Islam, they decided to create a new educational institute for Muslim students called "Darûl-'ulûm".

1914, the beginning of the First World War was a new beginning for them and the two brothers went to Hijaz to participate for the Jihad announced by the Ottoman Government against the British power. Nevertheless when the Arabic Revolt emerged against Ottoman Empire in Hijaz they saw this as a war between the two Muslim Powers then they left Hijaz and came to Istanbul. These two brothers were the active members of the Ottoman Secret Agency "Teshkilât-e Makhsûsa" and undertook important tasks in Istanbul.

In this course, Abduljabbar Khairi was appointed as the first instructor of Urdu in Dâru'l-Funûn-i Osmani, since Urdu was an important instrument to contact with the Indian Muslims during the War and the Ottoman authorities were in need of the staff knowing Urdu language.

They were in the conference of the Socialist International in Stockholm where they presented a proposal under which India should be divided in two parts between Muslims and Hindus. This was the first ever proposal for division of India and creation of Pakistan.

In the meantime the two brothers started to publish an Urdu weekly magazine titled *Ukhuwwat* in Istanbul. *Ukhuwwat*, which kept being published during the First World War, had built a strong bridge between the Ottoman resources and the press in the Sub-continent which reflected the truth in the field against the anti-Ottoman propaganda spread by the Western media.

Keywords: *Ukhuwwat*, Khairi Brothers, Ottoman Secret Agency, India, Istanbul.

HAYRİ KARDEŞLER VE İSTANBUL'DA YAYIMLADIKLARI HAFTALIK URDUCA GAZETE *UHUVVET*

Özet: Muhammed Abdülcebbâr Hayri ve Abdüssettâr Hayri kardeşler Hindistan özgürlük hareketinin önemli figürleri arasındadır. Bu iki kardeş, özgürlük arayışı içerisinde Hindistan'dan yola çıkmışlar, Bağdat üzerinden Kahire'ye ulaşmışlardır. Ezher'de eğitim aldıktan sonra Beyrut Amerikan Üniversitesi'ne kayıt yaptırmışlar, orada İslâm aleyhtarı faaliyetleri ve Müslüman öğrencilere karşı hocaların taraflı tutumunu görerek oradan ayrılmışlardır. Beyrut'ta Müslüman öğrenciler için Dârü'l-ûlum adlı yeni bir eğitim enstitüsü kurmaya karar vermişlerdir.

1914'te I. Dünya Savaşı'nın başlaması üzerine Hicaz'a yönelmişler, fakat oradaki ortamın bir isyana dönüşmesinden önce İstanbul'a gelmişlerdir. Osmanlı gizli teşkilatı Teşkilât-ı Mahsûsa'nın faal üyelerinden olan bu iki kardeş, İstanbul'da da bu teşkilat için faaliyetlerine devam etmiştir. Bu sırada, Osmanlı yetkililerinin Hint Müslümanları ile ilişkilerini geliştirmek ve savaş sırasında yoğun bir şekilde ortaya çıkan Urdu dili bilen eleman ihtiyacını da karşılamak amacıyla Abdülcebbâr Hayri, büyük olasılıkla 1915 yılında İstanbul'a ulaşmasının hemen akabinde Darülfünun-i Osmani'de Urdu dili müderrisliğine atanmıştır.

37 Prof. Dr., Istanbul University, Faculty of Letters Department of Eastern Languages and Literatures Department of Urdu Language and Literature, Istanbul, Türkiye, e-mail: khtoker1@gmail.com, ORCID: 0000-0002-0309-7974.

1917'de Stockholm'de katıldıkları Sosyalist Enternasyonal toplantısında Hindistan'ın Müslümanlar ve Hindular arasında bölünmesini önermişlerdir. Bu, Pakistan'ının kurulması yönünde yapılmış ilk öneridir. Bu nedenle bu iki kardeş Pakistan'ın "fikir babaları" olarak kabul edilebilir.

Bu dönemde iki kardeş, İstanbul'da *Uhuvvet* adında Urduca haftalık bir dergi de yayımlamaya başladılar. I. Dünya Savaşı boyunca yayımlanmaya devam eden *Uhuvvet*, Osmanlı haber kaynaklarıyla Alt-Kıta basını arasında kuvvetli bir köprü görevi görmüş ve Batı medyası aracılığıyla yayılan Osmanlı aleyhtarı propaganda karşısında sahadaki gerçeği okuyucularına yansıtmıştır.

Anahtar Kelimeler: Uhuvvet, Hayri Kardeşler, Teşkilat-ı Mahsusa, Hindistan, İstanbul.

TRANSLATIONS OF TURKISH NOVELS IN URDU: A CASE STUDY OF "*BAB-E-ASRAR*" & "*CHALEES CHARAGH ISHQ KE*"

SOOFIA YOUSUF[38]

Abstract: Pakistan and Türkiye have enjoyed close friendly and multilateral relations. People of both countries have cordial relations. The tradition of translations of Turkish literature into Urdu language is also very old. Pakistanis love to read translations of Turkish literature especially fiction and poetry.

This research paper analysis the two modern Turkish novels "Bab-1-Esrar" and "Chalees Charagh Ishaq ke"

Key words: Pakistan, Türkiye, novel, Bab-ı-Esrar, Chalees Charagh Ishaq ke.

TÜRK ROMANLARININ URDUCA ÇEVİRİLERİ: "*BAB-I ESRAR* VE "*AŞKIN KIRK KURALI*" ÜZERİNE BİR DEĞERLENDİRME

Özet: Türkiye ve Pakistan çok yönlü ve yakın dostane ilişkilere sahiptir. Türk edebiyatı eserlerinin Urdu diline tercüme edilme geleneği de oldukça eskidir. Pakistanlılar Türk edebiyatına ait öykü ve şiirleri okumayı severler.

Bu çalışmada "Bab-ı Esrar" ve "Aşkın Kırk Kuralı" adlı modern dönem iki Türk romanı analiz edilecektir.

Anahtar Kelimeler: Pakistan, Türkiye, roman, Bab-ı Esrar, Aşkın Kırk Kuralı.

38 Prof. Dr., Shah Abdul Latif University, Department of Urdu, Islamabad, Pakistan.

THE POSITION OF URDU LANGUAGE AND LITERATURE IN THE ISLAMIC WORLD ENCYCLOPEDIA

VAFA YAZDAN MANESH[39]

Abstract: Urdu literature has found a special place in Persian language encyclopedias in Iran. One of them is *Dahneshnama Jahan Islam* (Encyclopedia of the world of Islamica), in which about 200 entries related to Urdu language and literature are defined. So far, 30 volumes of the Islamic World Encyclopedia have been published. The first volume starts from the letter B and has been published up to the entry of Safin. In this encyclopedia, the entries related to Urdu language and literature can be divided into several categories. Literary figures including classical and contemporary poets and writers, outstanding literary works, literary terms, poetic and prose formats, literary genres and Urdu letters. These entries have been carefully researched without prejudice and an attempt has been made to use primary and primary sources. All the materials are referenced and the in-text bibliography and their list is at the end of the article using the IP method. It is being prepared that the Islamic Encyclopedia Foundation had a little involvement in it as required by the encyclopedia.

Another indicator of Urdu articles is that in order to select the author of the article, an expert is invited to write it, that is, his doctoral thesis is also in line with the article or the author has a work related to the article. Every entry from writing to production is checked by at least seven experts to minimize the possibility of errors.

The entries of Urdu literature in the Encyclopedia of the Islamic World have led to literary and scientific interactions between Iran, Pakistan, India and the Urdu schools of other countries.

Here, we will describe in detail the Urdu entries in the encyclopedia and how to produce them.

Keywords: Urdu literature, Urdu language, Islamic World Encyclopedia, Dahneshnama-e Jahan-e Islam.

39 Dr., University of Tehran, Faculty of foreign languages and literature, Tehran, Iran, Email: vafa.yazdanmanesh@gmail.com.

İSLAM DÜNYASI ANSİKLOPEDİSİ'NDE URDU DİLİ VE EDEBİYATININ YERİ

Özet: Urdu edebiyatı, İran'da Farsça yazılan ansiklopedilerde kendisine özel bir yer bulmuştur. Bunlardan biri de Urdu dili ve edebiyatına dair yaklaşık 200 maddenin bulunduğu *Dânişnâme-i Cihân-ı İslâm* (İslam Dünyası Ansiklopedisi)'dır. Bugüne kadar *Dânişnâme-i Cihân-ı İslâm*'a ait 30 cilt neşredilmiştir. İlk cilt B harfinden başlar ve Safin maddesine kadar yayınlanmıştır. Bu ansiklopedideki Urdu dili ve edebiyatı ile ilgili maddeler; klasik ve çağdaş şair ve yazarları içeren edebi şahsiyetler, seçkin edebi eserler, edebiyat terimleri, şiir ve nesir türleri, edebiyat akımları, Urduca harfler olmak üzere birkaç kategoriye ayrılabilir. Ansiklopedide yer alan bu maddeler dikkatli bir araştırma ve incelemenin sonucunda ortaya çıkmış; öncelikle birincil kaynaklardan istifade edilmek suretiyle ilgili maddeler yazılmaya çalışılmıştır. Kaleme alınan maddeyle ilgili ulaşılabilen tüm materyallere atıfta bulunulmuş, kullanılan kaynakla ilgili olarak metin içi referans verildikten sonra metin sonunda IP yöntemi kullanılarak ilgili maddeye ait bibliyografya oluşturulmuştur. Mezkûr ansiklopedi tarafından talep edildiği üzere İslam Ansiklopedisi Vakfı'nın bu ansiklopedinin hazırlanmasına birtakım katkılar sağlayacağı beklenmektedir.

Urdu dili ve edebiyatı ile ilgili maddelerin bir başka özelliği de yazılacak olan maddenin bir heyet tarafından belirlenmesi ve yazılacak madde konusunda uzmanlığı olan bir yazara teklif sunulmasıdır. Madde yazarı seçilirken, maddeyi yazacak kişinin özellikle doktora tezinin ve yahut neşretmiş olduğu bazı çalışmaların yazılacak olan maddenin konusuyla ilintili olmasına dikkat edilir. Madde yazıldıktan sonra ilgili ansiklopedi maddesinde hata olma olasılığını en aza indirgemek için madde en az yedi uzman tarafından kontrol edilir.

Dânişnâme-i Cihân-ı İslâm'da Urdu dili ve edebiyatına dair maddelerin yer alması; İran, Pakistan, Hindistan ve diğer ülkelerin Urduca eğitim veren okulları arasında edebi ve akademik etkileşimlerin yaşanmasına olanak sağlamıştır.

Bu çalışmada *Dânişnâme-i Cihân-ı İslâm*'daki Urdu dili ve edebiyatı ile ilgili maddelerin mahiyeti ve bu maddelerin nasıl yazıldığı ayrıntılı bir şekilde ele alınacaktır.

Anahtar Kelimeler: Urdu Edebiyatı, Urdu dili, İslam Dünyası Ansiklopedisi, *Dânişnâme-i Cihân-ı İslâm*.

CONCEPT OF KHUDEE AND AWARENESS IN THE POETRY OF ALLAMA IQBAL AND MEHMET AKIF

MUHAMMAD KAMRAN[40]

Allama Iqbal is regarded as one of the most influential poet and philosopher of the 20th century. His concept of Khudi did not only lead to the creation of Pakistan, but gave a new hope to the Islamic ummah.

Mehmet Akif Ersoy was a Turkish pan-islamic poet, writer, politician and author of the Turkish national anthem. Akif and Iqbal were contemporary poets. They created poetry for determinating social and political awareness. Perhaps one of the most significant contributions was their commitment to create awareness about the revival of Muslim Ummah.

BENLİK KAVRAMI, ALLAME İKBAL VE MEHMET AKİF'İN ŞİİRLERİNDE FARKINDALIK

Allame İkbal, 20. yüzyılın en etkili şair ve filozoflarından biri olarak kabul edilir. Onun benlik kavramı sadece Pakistan'ın kurulmasına yol açmadı, aynı zamanda İslam ümmetine yeni bir umut verdi.

Mehmet Akif Ersoy, Türk pan-İslâm şairi, yazar, politikacı ve Türk milli marşının yazarıydı. Akif ve İkbal çağdaş şairlerdi. Toplumsal ve siyasal bilinci belirlemek için şiir ürettiler. Belki de en önemli katkılardan biri, Müslüman ümmetin yeniden canlanması konusunda farkındalık yaratmaya olan bağlılıklarıydı.

40 Prof.Dr., Urdu Dili ve Edebiyatı Enstitüsü, Penjab Üniversitesi, Lahore, Pakistan.

SEMPOZYUM DÜZENLEME KURULU

ORGANIZATION COMMITTEE

Prof. Dr. Halil TOKER (Başkan)
Dr. Öğr.Üy. Leyla Yakupoğlu BORAN
Dr. Öğr. Üy. Nihat DEĞİRMENCİ
Doç. Dr. Zekai KARDAŞ
Dr. Öğr. Üy. Arzu ÇİFTSÜREN
Dr. Öğr. Gör. Mohammad RASHID
Dr. Arş. Gör. Hatice GÖRGÜN
Arş. Gör. Muhsin Ramazan İŞŞEVER
Arş. Gör. Mehmet Kemal ÇAKMAKÇI
Prof. Dr. Abdul Aziz SAHAR
Dr. Zahid MAJEED
Ahmet Talha ÜSTÜNDAĞ (İSAM)
Taha Yasin TAN (İSAM)
Nazif KOCA (İSAM)
Selman ÜSTÜNDAĞ (İSAM)

BİLİM KURULU

SCIENTIFIC COMMITTEE

Prof. Dr. Celal SOYDAN (Başkan)
Prof. Dr. Muhammad Yousuf KHUSHK (Pakistan)
Prof. Dr. Abdullah KIZILCIK
Prof. Dr. Kwaja Mohammad EKRAMUDDIN (H)
Prof. Dr. Nuriye BİLİK
Prof. Dr. Asuman Belen ÖZCAN
Prof. Dr. Mohammad KAMRAN (Pakistan)
Doç. Dr. Eyyüp Said KAYA
Prof. Dr. Zia ul HASAN (Pakistan)
Prof. Dr. Ali GÜZELYÜZ
Prof. Dr. Soofia LODHI (Pakistan)
Doç. Dr. Aykut KİŞMİR
Doç. Dr. E. Said KAYA
Doç. Dr. Mohammad Kiumarsi JERTODE (İran)
Prof. Dr. Abdul Aziz SAHAR
Dr. Ghulam Ali
Dr. Irshad Ahmad ARSHAD
Dr. Ali Hakan ÇAVUŞOĞLU
Dr. Sadaf NAQVI (Pakistan)

SEMPOZYUM KATILIMCI LİSTESİ

SYMPOSIUM PARTICIPANTS

	İSİM/NAME	KURUM/INSTITUTION	ÜLKE/COUNTRY
1)	Abdul Aziz Sahir	Allama Iqbal Open University	Pakistan
2)	Abdul Majeed Baghdadi	Allama Iqbal Open University	Pakistan
3)	Abdulsattar Elhajhamed	İstanbul Üniversitesi	Türkiye
4)	Arshad Mahmood Nashad	Allama Iqbal Open University	Pakistan
5)	Ali Güleryüz	İstanbul Üniversitesi	Türkiye
6)	Arzu Çiftsüren	İstanbul Üniversitesi	Türkiye
7)	Aykut Kişmir	Ankara Üniversitesi	Türkiye
8)	Azmi Özcan	29 Mayıs Üniversitesi	Türkiye
9)	Bushra Ilim Ud din	Government College Women University	Pakistan
10)	Celal Soydan	İstanbul Üniversitesi	Türkiye
11)	Davut Şahbaz	Ankara Üniversitesi	Türkiye
12)	Esra Altay	İstanbul Üniversitesi	Türkiye
13)	Eyyüb Said Kaya	İstanbul Medeniyet Üniversitesi	Türkiye
14)	Fahim Akhter		İngiltere
15)	Fauzia Jabeen	Government College Women University	Pakistan
16)	Ghulam Ali	Allama Iqbal Open University	Pakistan
17)	Halil Toker	İstanbul Üniversitesi	Türkiye
18)	Hatice Görgün	İstanbul Üniversitesi	Türkiye
19)	Hikmet Yaman	Marmara Üniversitesi	Türkiye
20)	İsmail Söylemez	İnönü Üniversitesi	Türkiye
21)	Jamila Gul	Sarhad University	Pakistan
22)	Kadir Turgut	İstanbul Üniversitesi	Türkiye
23)	Leyla Yakupoğlu Boran	İstanbul Üniversitesi	Türkiye

24)	M. Fakhar-ul-Haq Noori	Minhaj University	Pakistan
25)	Mehmet Kemal Çakmakçı	Selçuk Üniversitesi	Türkiye
26)	Muhammad Rashid	İstanbul Üniversitesi	Hindistan
27)	Muhammad Ashraf Kamal	Goverment Graduate College	Pakistan
28)	Muhammad Iqbal Shahid	Government College University	Pakistan
29)	Muhammad Kamran	University of Punjab	Pakistan
30)	Muhammad Naeem	University of Punjab	Pakistan
31)	Muhammad Usman Ali	İstanbul Üniversitesi	Pakistan
32)	Muhsin Ramazan İşsever	İstanbul Üniversitesi	Türkiye
33)	Nihat Değirmenci	İstanbul Üniversitesi	Türkiye
34)	Recep Durgun	Selçuk Üniversitesi	Türkiye
35)	Rizwan Ullah Kokab	Government College University	Pakistan
36)	Romana Ijaz	Government College Women University	Pakistan
37)	Rukhsana Bibi	Government College Women University	
38)	Sadaf Naqvi	Government College Women University	Pakistan
39)	Saleem Mohiuddin	Shri Shivaji College	Hindistan
40)	Sher Ali	Alhamd Islamic University	Pakistan
41)	Soofia Yousuf	Shah Abdul Latif University	Pakistan
42)	Syeda Huma Tahir	Urdu Department Brighton O'Levels	Pakistan
43)	Tuncay Başoğlu	İstanbul Medeniyet Üniversitesi	Türkiye
44)	Vafa Yazdan Manesh	University of Tehran	İran
45)	Walaa Jamal el-Esseily	Ain Shams University	Mısır
46)	Zekai Kardaş	İstanbul Üniversitesi	Türkiye

© TASARIM – İSLAM ARAŞTIRMALARI MERKEZİ (İSAM) – EKİM 2022

KÜLTÜR CULTURE

TARİH HISTORY

EDEBİYAT LITERATURE

BASIN PRESS

EĞİTİM EDUCATION

TARİHSEL PERSPEKTİFTE TÜRKİYE-GÜNEY ASYA İLİŞKİLERİ

TÜRKİYE-SOUTH ASIA RELATIONS IN HISTORICAL PERSPECTIVE

İSTANBUL ÜNİVERSİTESİ 1453

TÜRKİYE DİYANET VAKFI İSLAM ARAŞTIRMALARI MERKEZİ
İSAM
TÜRKİYE DİYANET FOUNDATION CENTRE FOR ISLAMIC STUDIES

INTERNATIONAL SYMPOSIUM

SEM POZ YUM

ULUSLARARASI

2022

KÜLTÜR CULTURE

TARİH HISTORY

EDEBİYAT LITERATURE

BASIN PRESS

EĞİTİM EDUCATION

TARİHSEL PERSPEKTİFTE TÜRKİYE-GÜNEY ASYA İLİŞKİLERİ

TÜRKİYE-SOUTH ASIA RELATIONS IN HISTORICAL PERSPECTIVE

İSTANBUL ÜNİVERSİTESİ

EDEBİYAT FAKÜLTESİ ŞARKİYAT ARAŞTIRMA MERKEZİ

ISTANBUL UNIVERSITY FACULTY OF LETTERS INTERNATIONAL ORIENTAL RESEARCH CENTRE

TÜRKİYE DİYANET VAKFI

İSLAM ARAŞTIRMALARI MERKEZİ (İSAM)

TÜRKİYE DİYANET FOUNDATION CENTRE FOR ISLAMIC STUDIES (ISAM)

SEMPOZYUM PROGRAMI

TÜRKİYE DİYANET VAKFI
İSLAM ARAŞTIRMALARI MERKEZİ
(İSAM)

TÜRKİYE DİYANET FOUNDATION CENTRE FOR ISLAMIC STUDIES

AÇILIŞ KONUŞMASI — 11:00-11:15

DR. EYYÜP SAİD KAYA

Kesfedilmeyi Bekleyen Kıta: Urduca Literatür

[The Continent Awaiting Discovery: Urdu Literature]

I. OTURUM

OTURUM BAŞKANI: PROF.DR. HİKMET YAMAN

11:15-11:30 Dr. Syeda Huma Tahir

Tradition of Encyclopedia in Urdu Language

[Urdu Dili'nde Ansiklopedi Geleneği]

11:30-12:00 Dr. Nihat Değirmenci

Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi'nde Güney Asya

[South Asia in Türkiye Diyanet Foundation's Encyclopedia of Islâm]

12:00-12:15 Dr. Abdulsattar Elhajhamed

The First Printed Arabic Encyclopedia in the Ottoman Period: Dâ'iretü'l-ma'ârif

[Osmanlı Döneminde Basılı İlk Arapça Ansiklopedi: Da'iretül Maarif]

12:15-12:30 Dr. Fauzia Jabeen

TDV Encyclopedia of Islam

[TDV İslâm Ansiklopedisi]

12:30-13:15 ÖĞLE YEMEĞİ

II. OTURUM

OTURUM BAŞKANI: PROF. DR. AZMİ ÖZCAN

13:15-13:30 Prof. Dr. M. Fakhar-ul-Haq Noori

Mention of Turks in Urdu Poetry: Special Perspective of the Khilafat Movement

[Urdu Şiirinde Türklerin Bahsi: Hilafet Hareketi'ne Özel Bir Bakış]

13:30-13:45 Dr. Mohammad Rashid

Sultan Abdülhamid, Osmanlı Rus Savaşı ve Hindistan

[Sultan Abdul Hamid II, Ottoman-Russian War and India]

13:45-14:00 Arş. Gör. Muhsin Ramazan İşsever

Paisa Ahbar Gazetesi Işığında Trablusgarp savaşı

[The Battle of Trablusgarb in the Light of the Paisa Akhbar Newspaper]

14:00-14:15 Dr. Hatice Görgün

Teşkilât-ı Mahsusa, İstanbul'da Çıkan Urduca Gazeteler ve Cihan-ı İslâm

[Teşkilât-ı Mahsusa, Urdu Newspapers Which is Published in Istanbul and Jahan-e Islam]

14:15-14:30 Arş. Gör. Mehmet Kemal Çakmakçı

Paisa Ahbar Gazetesi Işığında Balkan Savaşları

[Balkan Wars in the Light of Paisa Akhbar Newspaper]

14:30-14:45 ARA

III. OTURUM

OTURUM BAŞKANI: PROF. DR. TUNCAY BAŞOĞLU

14:45-15:00 Doç. Dr. Recep Durgun

India in the Sidi Ali Rais's Travelogue Named Mir'āt al-Mamālik

[Seydi Ali Reis'in Seyahatnamesi Mir'âtü'l-Memâlik'te Hindistan]

15:00-15:15 Dr. Leyla Yakupoğlu Boran

Ahmed Hamdi Şirvanî'nin Hindistan, Svat ve Afganistan Seyahatnamesi'ne Dair Bir Değerlendirme

[An Evaluation About *Hindistan, Svat ve Afganistan Seyahatnamesi* by Ahmad Hamdi Shirwani]

15:15-15:30 Dr. Rukhsana Bibi

Cultural Diversity of Türkiye: In the Context of Urdu Travelogues

[Türkiye'nin Kültürel Çeşitliliği: Urduca Seyahatnameler Bağlamında]

15:30-15:45 Arş. Gör. Esra Altay

Türk Devriminin Hindistan Bağımsızlık Hareketine Etkisi

[The Influence of the Turkish Revolution on the ndian Indipendence Movement]

15:45-16:00 Mohammad Usman Ali

Osmanlı Devleti ve Alt Kıta Hilafet Hareketi Açısından

[Ottoman-Subcontinent Relations During Khilafat Movement]

16:00-16:15 ARA

IV. OTURUM

OTURUM BAŞKANI: DR.ÖĞR. ÜYESİ KADİR TURGUT

16:15-16:30 Prof. Dr. İsmail Söylemez

Türkiye'de Urdu Dili ve Edebiyatı ile Fars Dili ve Edebiyatı Bölüm Müfredatının Yabancı Dil Öğretimi Açısından Değerlendirilmesi

[An Evaluation on the Curricula of Urdu Language and Literature and Persian Language and Literature Departments in Terms of Foreign Language Teaching in Türkiye]

16:30-16:45 Dr. Jamila Gul

History of Istanbul in the Context of Urdu Travelogues

[Urduca Seyahatnameler Bağlamında İstanbul'un Tarihi]

16:45-17:00 Prof. Dr. Celal Soydan

İkbal'in Düşünce Dünyasında Türk Kültürünün İzleri

[Traces of Turkish Culture in Iqbal's World of Thought]

17:00-17:15 **Doç. Dr. Davut Şahbaz**

Pakistan'ın İlk Yıllarında Türkiye ile Politik İlişkileri

[Pakistan's Political Relations with Türkiye in Early Years]

17:15-17:30 **Dr. Walaa Jamal el-Esseily**

Reflections of the Ottoman Caliphate in Urdu Poetry

[Osmanlı Hilafetinin Urdu Şiirine Yansıması]

17:30-17:45 **Prof. Saleem Mohiuddin**

Tareekh-e Farishta: An Important Source of Islamic Historiography of the Subcontinent

[*Tarih-i Firişte*: Alt Kıtanın Önemli Bir İslâm Tarihçiliği Kaynağı]

KAPANIŞ VE DEĞERLENDİRME

İSTANBUL ÜNİVERSİTESİ
REKTÖRLÜK
SENATO SALONU

26 EKİM/OCTOBER

ISTANBUL UNIVERSITY
RECTORATE SENATE HALL

İSTANBUL ÜNİVERSİTESİ
EDEBİYAT FAKÜLTESİ ŞARKİYAT ARAŞTIRMA MERKEZİ
ISTANBUL UNIVERSITY FACULTY OF LETTERS INTERNATIONAL ORIENTAL RESEARCH CENTRE

AÇILIŞ — 10:00-11:00

ÖĞLE ARASI — 12:00-12:30

V. OTURUM

YER: ŞARKİYAT ARAŞTIRMALARI MERKEZİ

OTURUM BAŞKANI: PROF. DR. ABDUL AZİZ SAHIR

12:30-12:45 **Prof. Dr. Mohammad Ashraf Kamal**

Maulana Rumi and Iqbal's Self-hood

[Mevlâna ve İkbal'de Benlik]

12:45-13:00 **Dr. Bushra Ilim Uddin**

Urdu Education in Türkiye

[Türkiye'de Urdu Dili Eğitimi]

13:00-13:15 **Fahim Akhter**

An Analytical Study of Turkish and Urdu Literature

[Türk ve Urdu Edebiyatı Üzerine Analitik Bir Çalışma]

13:15-13:30 **Dr. Sadaf Naqvi**

Urdu Newspapers in South Asian Countries

[Güney Asya Ülkkelerinde Urduca Gazeteler]

13:30-13:45 **Dr. Sher Ali**

Kashmir Movement and Dr. Halil Toker's Contributions

[Keşmir Hareketi ve Dr. Halil Toker'in Katkıları]

13:45-14:00 ARA

VI. OTURUM

OTURUM BAŞKANI: PROF. DR. M. FAKHAR-UL-HAQ NOORI

14:00-14:15 **Dr. Abdul Aziz Sahir**

Teaching of Masnavi Maulana Rum in the Chishti Khanqahs of South Asia

[Güney Asya'nın Çişti Hankahlarında Mevlâna Rumi'nin Mesnevisinin Öğretimi]

14:15-14:30 Dr. Romana Ijaz

Traces of Turkish Culture in Tazak-e Babri

[Tüzük-ü Babürî'de Türk Kültürünün İzleri]

14:30-14:45 Doç. Dr. Aykut Kişmir

Kazi Nazrul İslam'ın "Kemal Paşa" Şiiri'nde Türkler

[Turks in Kazi Nazrul Islam's Poem "Kemal Pasha"]

14:45-15:00 Dr. Arshad Mahmood Nashad

Reflection of Turkish Civilization and Society in the Travelogues of Nawab Muhammad Hamidullah Khan and His Wife

[Navab Muhammed Hamidullah Han ve Eşinin Seyahatnamelerinde Türk Medeniyetinin ve Toplumunun Yansıması]

15:00-15:15 Dr. Arzu Çiftsüren

Mustafa Kemal in Humayun Magazine

[*Humayun* Dergisinde Mustafa Kemal]

15:15-15:30 ARA

VII. OTURUM

OTURUM BAŞKANI: DR. SADAF NAQVI

15:30-15:45 Dr. Rizwan Ullah Kokab

Pakistan-Türkiye Relations: Input from Senate of Pakistan

[Pakistan-Türkiye İlişkileri: Pakistan Senatosu'ndan Veriler]

15:45-16:00 Dr. Abdul Majeed Baghdadi

Political and Cultural Landscape of South Asia and Türkiye in the Context of Zafar Hasan Aibak's Autobiography "Khateraat"

[Zafer Hasan Aybek'in "Hatırat" adlı Otobiyografisi Bağlamında Güney Asya ve Türkiye'nin Siyasi ve Kültürel Görünümü]

16:00-16:15 **Dr. Ghulam Ali**

Screen Translation as a Tool of Socio-Cultural Bonding between Türkiye and Pakistan

[Türkiye ve Pakistan Arasında Sosyokültürel Bağ Kurma Aracı Olarak Ekran Çevirisi]

16:15-16:30 **Prof. Dr. Muhammad Iqbal Shahid**

Mirza Muhammad Hassan Qateel: A Scholar of Turkish Language and Literature of Sub-continent

[Mirza Muhammed Hasan Katîl: Alt kıtada Türk Dili ve Edebiyatı Alanında bir Âlim]

16:30-16:45 **Prof. Dr. Muhammad Naeem**

Türkiye and Turks in Urdu Prose

[Urduca Düz Yazıda Türkiye ve Türkler]

16:45-17:00 ARA

VIII. OTURUM

OTURUM BAŞKANI: PROF. DR. ALİ GÜZELYÜZ

17:00-17:15 **Doç. Dr. Zekai Kardaş**

El-Hilal Gazetesi ve Türkler

[*Al-Hilal* and The Turks]

17:15-17:30 **Prof. Dr. Halil Toker**

Hayri Kardeşler ve İstanbul'da Yayımladıkları Haftalık Urduca Gazete Uhuvvet

[Khairi Brothers and Their Weekly Urdu Magazine *Ukhuwwat* Published in Istanbul]

17:30-17:45 Prof. Dr. Soofia Yousuf

Translations of Turkish Novels in Urdu: A case Study of "Bab-e Asrar" & "Chalees Chragh Ishq ka"

[Türk Romanlarının Urduca Çevirileri: *Bab-ı Esrar* ve *Aşkın Kırk Kuralı* Üzerine bir Değerlendirme]

17:45-18:00 Dr. Vafa Yazdan Manesh

The Position of Urdu Language and Literature in the Islamic World Encylopedia

[*İslam Dünyası Ansiklopedisi*'nde Urdu Dili ve Edebiyatının Yeri]

18:00-18:15 Prof. Dr. Muhammad Kamran

Concept of Khudee and Awareness in the Poetry of Allama Iqbal and Mehmet Akif

[Benlik Kavramı, Allame İkbal ve Mehmet Akif'in Şiirlerinde Farkındalık]

KAPANIŞ VE DEĞERLENDİRME

KATILIMCILAR
PARTICIPANTS

	İSİM/NAME	KURUM/INSTITUTION	ÜLKE/COUNTRY
1)	Abdul Aziz Sahir	Allama Iqbal Open University	Pakistan
2)	Abdul Majeed Baghdadi	Allama Iqbal Open University	Pakistan
3)	Abdulsattar Elhajhamed	İstanbul Üniversitesi	Türkiye
4)	Arshad Mahmood Nashad	Allama Iqbal Open University	Pakistan
5)	Ali Güleryüz	İstanbul Üniversitesi	Türkiye
6)	Arzu Çiftsüren	İstanbul Üniversitesi	Türkiye
7)	Aykut Kişmir	Ankara Üniversitesi	Türkiye
8)	Azmi Özcan	İstanbul 29 Mayıs Üniversitesi	Türkiye
9)	Bushra Ilim Ud din	Government College Women University	Pakistan
10)	Celal Soydan	İstanbul Üniversitesi	Türkiye
11)	Davut Şahbaz	Ankara Üniversitesi	Türkiye
12)	Esra Altay	İstanbul Üniversitesi	Türkiye
13)	Eyyüp Said Kaya	İstanbul Medeniyet Üniversitesi	Türkiye
14)	Fahim Akhter		İngiltere
15)	Fauzia Jabeen	Government College Women University	Pakistan
16)	Ghulam Ali	Allama Iqbal Open University	Pakistan
17)	Halil Toker	İstanbul Üniversitesi	Türkiye
18)	Hatice Görgün	İstanbul Üniversitesi	Türkiye
19)	Hikmet Yaman	Marmara Üniversitesi	Türkiye
20)	İsmail Söylemez	İnönü Üniversitesi	Türkiye
21)	Jamila Gul	Sarhad University	Pakistan
22)	Kadir Turgut	İstanbul Üniversitesi	Türkiye
23)	Leyla Yakupoğlu Boran	İstanbul Üniversitesi	Türkiye

	İSİM/NAME	KURUM/INSTITUTION	ÜLKE/COUNTRY
24)	M. Fakhar-ul-Haq Noori	Minhaj University	Pakistan
25)	Mehmet Kemal Çakmakçı	Selçuk Üniversitesi	Türkiye
26)	Muhammad Rashid	İstanbul Üniversitesi	Hindistan
27)	Muhammad Ashraf Kamal	Goverment Graduate College	Pakistan
28)	Muhammad Iqbal Shahid	Government College University	Pakistan
29)	Muhammad Naeem	University of Punjab	Pakistan
30)	Muhammed Usman Ali	İstanbul Üniversitesi	Pakistan
31)	Muhsin Ramazan İşsever	İstanbul Üniversitesi	Türkiye
32)	Nihat Değirmenci	İstanbul Üniversitesi	Türkiye
33)	Recep Durgun	Selçuk Üniversitesi	Türkiye
34)	Rizwan Ullah Kokab	Government College University	Pakistan
35)	Romana Ijaz	Government College Women University	Pakistan
36)	Rukhsana Bibi	Government College Women University	
37)	Sadaf Naqvi	Government College Women University	Pakistan
38)	Saleem Mohiuddin	Shri Shivaji College	Hindistan
39)	Sher Ali	Alhamd Islamic University	Pakistan
40)	Soofia Yousuf	Shah Abdul Latif University	Pakistan
41)	Syeda Huma Tahir	Urdu Department Brighton O'Levels	Pakistan
42)	Tuncay Başoğlu	İstanbul Medeniyet Üniversitesi	Türkiye
43)	Vafa Yazdan Manesh	University of Tehran	İran
44)	Walaa Jamal el-Esseily	Ain Shams University	Mısır
45)	Zekai Kardaş	İstanbul Üniversitesi	Türkiye

SEMPOZYUM DÜZENLEME KURULU
ORGANIZATION COMMITTEE

Prof. Dr. Halil TOKER (Başkan)
Dr. Öğr.Üy. Leyla Yakupoğlu BORAN
Dr. Öğr. Üy. Nihat DEĞİRMENCİ
Doç. Dr. Zekai KARDAŞ
Dr. Öğr. Üy. Arzu ÇİFTSÜREN
Dr. Öğr. Gör. Mohammad RASHID
Dr. Arş. Gör. Hatice GÖRGÜN
Arş. Gör. Muhsin Ramazan İŞŞEVER
Arş. Gör. Mehmet Kemal ÇAKMAKÇI
Prof. Dr. Abdul Aziz Sahar
Dr. Zahid Majeed
Ahmet Talha ÜSTÜNDAĞ (İSAM)
Taha Yasin TAN (İSAM)
Nazif KOCA (İSAM)
Selman ÜSTÜNDAĞ (İSAM)

BİLİM KURULU
SCIENTIFIC COMMITTEE

Prof. Dr. Celal SOYDAN (Başkan)
Prof. Dr. Muhammad Yousuf Khushk (Pakistan)
Prof. Dr. Abdullah KIZILCIK
Prof. Dr. Kwaja Mohammad EKRAMUDDIN (H)
Prof. Dr. Nuriye BİLİK
Prof. Dr. Asuman Belen ÖZCAN
Prof. Dr. Mohammad KAMRAN (Pakistan)
Prof. Dr. Zia ul HASAN (Pakistan)
Prof. Dr. Ali GÜZELYÜZ
Prof. Dr. Soofia LODHI (Pakistan)
Doç. Dr. Aykut KİŞMİR
Doç. Dr. Eyyüp Said KAYA
Doç. Dr. Mohammad Kiumarsi Jertode (İran)
Prof. Dr. Abdul Aziz Sahar
Dr. Ghulam Ali
Dr. Irshad Ahmad Arshad
Dr. Ali Hakan ÇAVUŞOĞLU
Dr. Sadaf NAQVI (Pakistan)

KÜLTÜR CULTURE

TARİH HISTORY

EDEBİYAT LITERATURE

BASIN PRESS

EĞİTİM EDUCATION

TARİHSEL PERSPEKTİFTE TÜRKİYE-GÜNEY ASYA İLİŞKİLERİ

TÜRKİYE-SOUTH ASIA RELATIONS IN HISTORICAL PERSPECTIVE

TASARIM © – İSLAM ARAŞTIRMALARI MERKEZİ (İSAM) – EKİM 2022

İSTANBUL ÜNİVERSİTESİ
EDEBİYAT FAKÜLTESİ ŞARKİYAT ARAŞTIRMA MERKEZİ
ISTANBUL UNIVERSITY FACULTY OF LETTERS INTERNATIONAL ORIENTAL RESEARCH CENTRE SYMPOSIUM

TÜRKİYE DİYANET VAKFI
İSLAM ARAŞTIRMALARI MERKEZİ (İSAM)
TÜRKİYE DİYANET FOUNDATION CENTRE FOR ISLAMIC STUDIES (ISAM)